МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИУКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ
Кафедра права

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

з освітнього компоненту «Право соціального забезпечення»
до виконання завдань практичних занять, самостійної
та індивідуальної роботи
для здобувачів вищої освіти спеціальності D8 Право на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти очної (денної) та заочної форми навчання

РЕКОМЕНДОВАНО
на засіданні кафедри права
(протокол № 02 від 10.09.2026 р.)

ПОГОДЖЕНО
Науково-методичною радою
Державного університету
економіки і технологій
(протокол № 02 від 11.09.2026 р.)

м. Кривий Ріг
2026 р.

Методичні рекомендації з освітнього компоненту «Право соціального забезпечення» до виконання завдань практичних занять, самостійної та індивідуальної роботи для здобувачів вищої освіти спеціальності D8 Право на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти очної (денної) та заочної форми навчання / Державний університет економіки і технологій, кафедра права ; уклад. Г.М.Устінова-Бойченко; Кривий Ріг. 2026. – 78 с.

Укладач : Г.М. Устінова-Бойченко, к.ю.н., доцент, доцент кафедри права

Відповідальний за випуск: О.А. Теличко, к.ю.н., доцент, завідувачка кафедри права

Методичні рекомендації з освітнього компоненту «Право соціального забезпечення» до виконання завдань практичних занять, самостійної та індивідуальної роботи для здобувачів вищої освіти спеціальності D8 «Право» на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти очної (денної) та заочної форм навчання розроблені з метою засвоєння основоположних засад права соціального забезпечення України, вивчення предмета, методів і принципів правового регулювання відносин у сфері соціального забезпечення; формування системних знань про правові форми та види соціального забезпечення, джерела правового регулювання відповідних відносин, правовий статус суб’єктів права соціального забезпечення, умови та порядок призначення і надання окремих видів соціальних виплат, допомог, пільг і соціальних послуг; дослідження особливостей пенсійного забезпечення, соціального страхування, державної соціальної допомоги та соціальної підтримки окремих категорій населення; з’ясування механізмів реалізації та захисту права людини на соціальний захист, а також набуття практичних навичок застосування норм законодавства у сфері соціального забезпечення під час вирішення правових ситуацій.

Методичні рекомендації містить перелік питань, що виносяться на обговорення, відповідно до тем практичного заняття, самостійної та індивідуальної роботи, перелік рекомендованої літератури.

ЗМІСТ

1. Вступ
2. Перелік завдань для підготовки до практичних занять та самостійної роботи здобувачів вищої освіти.
3. Завдання для підсумкового контролю.
4. Поточне та підсумкове оцінювання.
5. Список використаних джерел.

ВСТУП

Метою вивчення освітнього компоненту «Право соціального забезпечення» є сформувати у здобувачів вищої освіти комплекс знань щодо основних принципів та інститутів права соціального забезпечення, напрямків їх правового регулювання, набуття навичок роботи з нормативними актами, вміння вирішувати практичні питання і ситуації у сфері правового регулювання правовідносин в сфері соціального забезпечення

Завданням курсу є сприяння формуванню у здобувачів уміння орієнтуватися в системі джерел права соціального забезпечення, аналізувати й узагальнювати вивчений матеріал, правильно застосовувати норми законодавства з соціального забезпечення в практичній діяльності.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Загальні компетентності	ЗК2.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК12.Здатність усвідомлювати рівні можливості та тендерні проблеми.
Спеціальні (фахові) компетентності	СК10. Знання і розуміння соціальної природи трудових відносин та їх правового регулювання СК15. Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування. СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення..
Програмні результати навчання	ПРН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю. ПРН 6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему. ПРН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій. ПРН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права. ПРН 20. Виокремлювати і аналізувати

	юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки. ПРН 21. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях. ПРН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

Практичне заняття № 1

Тема № 1. Загальні засади соціального забезпечення та історія його становлення

План практичного заняття

1. Історія виникнення та розвитку соціального забезпечення.
2. Соціальне забезпечення як базова категорія соціальної держави та соціальної політики.
3. Право на соціальне забезпечення та конституційні гарантії його здійснення в Україні.
4. Поняття та функції соціального забезпечення.
5. Соціальні ризики як підстава виникнення права на соціальне забезпечення.

Завдання 1.

Поясніть, чому виникнення системи соціального забезпечення пов'язують із формуванням соціальної держави. Охарактеризуйте основні етапи становлення соціального забезпечення та визначте, які суспільні обставини зумовили його розвиток.

Завдання 2.

Порівняйте поняття «соціальне забезпечення», «соціальний захист» та «соціальна політика держави».

Результат оформіть у вигляді таблиці:

Критерій	**Соціальне забезпечення**	**Соціальний захист**	**Соціальна політика**
Мета			
Суб’єкти			
Основні форми			
Правове регулювання			

Завдання 3.

Складіть класифікацію соціальних ризиків за такими критеріями:

- причина виникнення;
- тривалість;
- можливість запобігання;
- вплив на здатність особи до праці;
- спосіб забезпечення.

Наведіть не менше двох прикладів до кожної групи.

Завдання 4

Опрацюйте ст. 46 Конституції України та визначте, які саме соціальні ризики прямо передбачені Основним Законом.

Складіть схему:

соціальний ризик → вид соціального забезпечення → можливий нормативно-правовий акт.

Наведіть не менше п’яти прикладів.

Завдання 5.

Висловіть та аргументуйте власну позицію щодо твердження:

«Соціальне забезпечення є не лише формою матеріальної підтримки населення, а й одним із механізмів забезпечення соціальної справедливості».

Обсяг — 1–1,5 сторінки.

Завдання 6.

Громадянин України внаслідок тривалої хвороби тимчасово втратив працездатність і не може виконувати свої трудові обов'язки.

1. *Визначте, чи є наведена обставина соціальним ризиком.*
2. *Яке право на соціальне забезпечення може виникнути у громадянина?*
3. *Якими положеннями Конституції України гарантується відповідне право?*
4. *Визначте можливі форми соціального забезпечення у такій ситуації.*

Обґрунтуйте відповідь із посиланнями на нормативно-правові акти.

Завдання 7.

Жінка досягла пенсійного віку та звернулася за пенсійним забезпеченням. Їй повідомили, що право на соціальне забезпечення не є безумовним, оскільки держава самостійно визначає підстави та порядок його реалізації.

Чи відповідає така позиція Конституції України?

Проаналізуйте ст. 46 Конституції України та визначте:

1. *зміст конституційного права на соціальний захист;*
2. *основні соціальні ризики, прямо названі Конституцією;*
3. *роль законодавства у визначенні порядку реалізації цього права.*

Завдання 8.

Громадянин втратив роботу у зв'язку зі скороченням штату. Він має страховий стаж та звернувся до відповідного органу для отримання соціального забезпечення.

Визначте:

1. *чи можна вважати безробіття соціальним ризиком;*
2. *які юридичні факти мають значення для виникнення права на відповідне забезпечення;*
3. *який механізм соціального забезпечення може бути застосований;*
4. *чим соціальний ризик відрізняється від звичайної життєвої обставини*

Завдання 9.

Після смерті годувальника в сім'ї залишилися неповнолітня дитина та особа, яка перебувала на його утриманні.

Проаналізуйте ситуацію:

1. *Яка обставина є підставою для виникнення права на соціальне забезпечення?*
2. *Чи належить вона до соціальних ризиків?*
3. *Які особи потенційно можуть мати право на відповідне забезпечення?*
4. *Які юридичні факти необхідно встановити для реалізації права?*

Завдання 10.

Уявіть, що Ви є юристом, до якого звернулася особа з питанням: «Чи може держава відмовитися від виконання своїх соціальних зобов'язань, посилаючись на відсутність достатнього фінансування?»

Підготуйте письмову юридичну консультацію.

У відповіді:

1. *визначте конституційні гарантії права на соціальний захист;*
2. *розкрийте значення державних соціальних гарантій;*
3. *поясніть роль законодавства у визначенні обсягу соціальних виплат;*
4. *сформулюйте обґрунтований висновок.*

Для аналізу можна використати Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії», який визначає правові засади формування та застосування державних соціальних стандартів і гарантій.

Завдання 11.

Здобувач вищої освіти зазначив, що соціальне забезпечення — це виключно виплата пенсій та допомог громадянам, які не працюють. *Чи правильне таке визначення? Які відносини охоплює соціальне забезпечення?*

Завдання 12.

Громадянин заявив: «Якщо я сплачую податки і є громадянином України, держава зобов’язана призначити мені будь-яку соціальну виплату, яку я вважаю необхідною». *Чи відповідає це принципам права соціального забезпечення?*

Завдання 13.

Працівник вважає, що відносини між ним та Пенсійним фондом щодо призначення пенсії є трудовими, оскільки його право на пенсію пов’язане з попередньою трудовою діяльністю. *Чи правильна така позиція?*

Завдання 14.

Закон передбачає право особи на певний вид соціальної допомоги за умови підтвердження її доходу та відповідності іншим установленим критеріям. Особа подала заяву, але не надала необхідних документів і вимагає призначити допомогу

лише на підставі своєї заяви. *Які особливості методу права соціального забезпечення проявляються в цій ситуації?*

Завдання 15.

Здобувач вищої освіти під час характеристики функцій права соціального забезпечення назвав лише регулятивну функцію. Викладач запропонував визначити, які ще функції може виконувати право соціального забезпечення. *Які функції слід назвати?*

Завдання 16.

Здобувач вищої освіти стверджує, що система права соціального забезпечення — це перелік усіх державних органів, які займаються соціальними виплатами. *Чи правильне таке розуміння?*

Практичне заняття № 2

Тема № 2. Основні категорії права соціального забезпечення як галузі права

План практичного заняття

1. Поняття та предмет права соціального забезпечення.
2. Метод права соціального забезпечення.
3. Система права соціального забезпечення. Співвідношення системи права соціального забезпечення та системи законодавства про соціальне забезпечення.
4. Функції права соціального забезпечення.
5. Джерела права соціального забезпечення: поняття та їх класифікація. Загальна характеристика основних видів джерел права соціального забезпечення.
6. Принципи права соціального забезпечення: поняття та види. Загальна характеристика принципів права соціального забезпечення.
7. Право соціального забезпечення як галузь права, як наука, як навчальна дисципліна. Взаємодія права соціального забезпечення з іншими галузями права.

Завдання 1.

Визначте, які із наведених суспільних відносин належать до предмета права соціального забезпечення, а які — до предмета іншої галузі права:

1. призначення пенсії за віком;
2. укладення трудового договору;
3. призначення державної соціальної допомоги;
4. виплата заробітної плати;
5. надання соціальної послуги;
6. відшкодування шкоди, заподіяної працівникові;
7. призначення допомоги у зв'язку з безробіттям;
8. спадкування майна.

Обґрунтуйте кожну відповідь.

Завдання 2.

Сформулюйте власне визначення предмета права соціального забезпечення та порівняйте його щонайменше з двома науковими підходами.

Зробіть висновок щодо критеріїв відмежування предмета права соціального забезпечення від предмета трудового права.

Завдання 3.

Громадянка звернулася до органу соціального захисту населення із заявою про призначення державної соціальної допомоги. Орган прийняв рішення про призначення допомоги, однак для її отримання особа повинна була подати визначені документи та підтвердити відповідні юридичні факти.

Проаналізуйте ситуацію з позицій методу права соціального забезпечення.

Визначте:

1. які особливості методу права соціального забезпечення проявляються;
2. які елементи імперативного регулювання присутні;
3. чи можуть сторони самостійно змінювати встановлені законом умови соціального забезпечення;
4. у чому полягає поєднання імперативного та диспозитивного начал у цій галузі.

Завдання 4.

Складіть порівняльну таблицю:

Ознака	**Трудове право**	**Право соціального забезпечення**
Предмет		
Метод		
Основні суб'єкти		
Юридичні факти		
Основні види правовідносин		
Джерела		

Завдання 5.

Розподіліть наведені нормативні акти за рівнем та юридичною силою:

- Конституція України;
- закони України;
- постанови Кабінету Міністрів України;
- накази центральних органів виконавчої влади;
- міжнародні договори України;
- локальні нормативні акти.

Після класифікації поясніть, яке місце кожна група джерел посідає в системі законодавства про соціальне забезпечення.

Завдання 6.

Сформулюйте та охарактеризуйте не менше шести принципів права соціального забезпечення.

Для кожного принципу наведіть приклад його практичної реалізації.

Оформіть відповідь у таблиці:

Принцип	**Зміст**	**Приклад реалізації**

Завдання 7.

Право соціального забезпечення розглядається одночасно як:

- галузь права; галузь юридичної науки; навчальна дисципліна.

Розкрийте зміст кожного з цих понять та поясніть їх взаємозв'язок.

Відповідь оформіть у вигляді схеми або таблиці.

Завдання 8.

Проаналізуйте ситуацію:

Працівник отримав виробничу травму. У зв'язку з цим виникли відносини між працівником і роботодавцем, питання щодо розслідування нещасного випадку, питання соціального страхування та питання отримання відповідних страхових виплат.

Визначте, норми яких галузей права можуть регулювати наведені відносини.

Окремо поясніть:

1. які відносини належать до трудового права;
2. які — до права соціального забезпечення;
3. чи можуть одні й ті самі фактичні обставини бути підставою для виникнення правовідносин різної галузевої належності;
4. чому право соціального забезпечення взаємодіє з трудовим, адміністративним, цивільним та конституційним правом.

Завдання 9.

Уявіть ситуацію, коли положення підзаконного нормативного акта встановлює умову для отримання соціальної виплати, якої немає у відповідному законі.

Яким нормативно-правовим актом повинен керуватися правозастосовний орган?

Обґрунтуйте відповідь, використовуючи правила співвідношення нормативно-правових актів різної юридичної сили.

Завдання 10.

Орган соціального забезпечення відмовив особі у призначенні виплати, посилаючись на те, що аналогічна виплата раніше не призначалася іншим особам у подібній ситуації.

Проаналізуйте, чи відповідає така позиція принципам права соціального забезпечення.

У відповіді визначте:

1. *які принципи можуть бути порушені;*
2. *чи має значення принцип рівності;*
3. *чи може адміністративна практика органу замінювати вимоги закону;*
4. *який спосіб захисту права може використати особа.*

Завдання 11.

Громадянин звернувся до органу соціального захисту з вимогою надати йому соціальну виплату, посилаючись на загальне право людини на соціальний захист, закріплене Конституцією України. Посадова особа зазначила, що Конституція не має значення для конкретної соціальної виплати, оскільки потрібно

керуватися лише спеціальним законом. *Чи правильна така позиція?*

Завдання 12.

У міжнародному договорі, чинному для України, передбачено більш високий стандарт соціального захисту, ніж той, який встановлений відповідною нормою національного законодавства. Громадянин посилається на міжнародний договір під час захисту свого права. *Чи може міжнародний акт мати значення для вирішення справи?*

Завдання 13.

Міністерство видало наказ, яким фактично встановило нову умову для отримання соціальної допомоги, хоча така умова не передбачена законом і звужує коло осіб, які можуть її отримати. Громадянин оскаржив відмову у призначенні допомоги. *Яке питання щодо джерел права соціального забезпечення має бути вирішене насамперед?*

Завдання 14.

Здобувач вищої освіти зазначив, що всі закони, які регулюють соціальні виплати, можна поділити лише на закони про пенсії та закони про допомоги. Викладач попросив навести ширшу класифікацію джерел права соціального забезпечення. *Як можна класифікувати такі джерела?*

Завдання 15.

Пенсійний орган відмовив громадянину у призначенні пенсії. У подібній справі суд раніше сформулював правову позицію щодо застосування відповідної норми законодавства. Громадянин посилається на це судове рішення як на аргумент на свою користь. *Яке значення може мати судова практика у сфері соціального забезпечення?*

Завдання 16.

Громадянин стверджує: «Якщо питання соціального забезпечення не врегульоване законом, орган соціального захисту може самостійно встановити будь-яке правило, яке вважає справедливим». *Чи правильне таке твердження?*

Завдання 17.

Під час розгляду заяви громадянина посадова особа послалася не на закон, а на методичний лист міністерства, у якому містилося роз’яснення щодо порядку призначення соціальної виплати. *Чи є такий лист самостійною підставою для обмеження права особи?*

Практичне заняття №3

Тема 3. Система соціального забезпечення в Україні

План практичного заняття

1. Право людини на соціальне забезпечення у міжнародних актах та діяльність міжнародних організацій у сфері соціального захисту.
2. Повноваження Верховної Ради України у сфері соціальної політики та соціального забезпечення.
3. Повноваження Президента України у сфері соціального забезпечення та соціальної політики.
4. Компетенція Кабінету Міністрів України у формуванні та реалізації державної соціальної політики.
5. Система центральних органів виконавчої влади у сфері соціального забезпечення. Компетенція органів, що реалізують державну політику у соціальній сфері.
6. Пенсійний фонд України: правовий статус, основні завдання та повноваження у системі соціального забезпечення.
7. Органи та установи системи соціального захисту дітей. Національна соціальна сервісна служба України та її роль у реалізації державної соціальної політики.
8. Система загальнообов'язкового державного соціального страхування та фонди соціального страхування: правові засади діяльності, завдання та повноваження.
9. Соціальні послуги та соціальне обслуговування населення. Державна служба зайнятості, органи місцевого самоврядування та місцеві органи виконавчої влади у системі соціального забезпечення.

Завдання 1.

Охарактеризуйте роль міжнародних актів у формуванні права людини на соціальне забезпечення.

Порівняйте підходи до соціального забезпечення, закріплені у Загальній декларації прав людини, Міжнародному пакті про економічні, соціальні і культурні права та Європейській соціальній хартії.

Завдання 2.

Складіть схему системи органів, які беруть участь у реалізації державної соціальної політики в Україні.

Відобразіть у схемі:

- Верховну Раду України;
- Президента України;
- Кабінет Міністрів України;
- профільне міністерство;
- Пенсійний фонд України;

- Національну соціальну сервісну службу України;
- органи місцевого самоврядування.

Для кожного органу визначте основні повноваження у соціальній сфері.

Завдання 3.

Складіть структурну схему «Система соціального забезпечення України», у якій відобразіть:

- організаційний рівень;
- інституційний рівень;
- соціальне страхування;
- державну соціальну допомогу;
- соціальні послуги;
- соціальні пільги.

Завдання 4.

Поясніть, чому ефективність системи соціального забезпечення залежить не лише від обсягу соціальних виплат, а й від належного розподілу повноважень між державними органами та органами місцевого самоврядування.

Обґрунтуйте відповідь прикладами.

Завдання 5.

Охарактеризуйте правовий статус Пенсійного фонду України та Національної соціальної сервісної служби України.

Визначте:

1. їх місце у системі органів соціального забезпечення;
2. основні функції;
3. види рішень, які вони можуть приймати;
4. взаємодію з іншими органами державної влади.

Завдання 6.

Порівняйте загальнообов’язкове державне соціальне страхування та державне соціальне забезпечення.

Визначте відмінності за такими критеріями:

Критерій	**Соціальне страхування**	**Державне соціальне забезпечення**
Джерела фінансування		
Підстави виникнення права		
Суб'єкти		
Види забезпечення		
Органи, що здійснюють забезпечення		

Завдання 7

Особа звернулася до органу місцевого самоврядування з питання призначення соціальної допомоги. Їй повідомили, що всі питання соціального забезпечення належать виключно до компетенції державних органів.

Чи є правильним такий висновок?

Проаналізуйте розмежування повноважень державних органів та органів місцевого самоврядування у сфері соціального забезпечення.

Завдання 8.

Громадянин звернувся із заявою про призначення соціальної виплати до органу державної влади. Посадова особа повідомила, що відповідний орган не має повноважень приймати рішення з цього питання.

Визначте, який державний орган повинен розглядати відповідну заяву, та обґрунтуйте розподіл повноважень між центральними органами виконавчої влади і Пенсійним фондом України.

Завдання 9.

Сім’я опинилася у складних життєвих обставинах і потребує соціальних послуг. Члени сім'ї не знають, до якого органу звернутися.

Підготуйте письмову юридичну консультацію щодо:

- визначення потреб сім'ї;
- суб'єкта, до якого необхідно звернутися;
- можливих соціальних послуг;
- порядку їх отримання.

Завдання 10.

Громадянин втратив роботу та звернувся за соціальною підтримкою. Він має страховий стаж, однак одночасно потребує соціальної послуги.

Визначте, які елементи системи соціального забезпечення можуть бути застосовані до цієї особи та чим відрізняється матеріальне забезпечення від соціальної послуги.

Завдання 11.

Громадянин звернувся до органу місцевого самоврядування із заявою про призначення пенсії за віком. Посадова особа повідомила, що питання призначення пенсії належить до компетенції Пенсійного фонду України.

Визначте, чи правильно визначено компетенцію відповідних органів. Який орган має прийняти рішення щодо призначення пенсії?

Завдання 12.

Сім'я з неповнолітньою дитиною опинилася у складних життєвих обставинах. Батьки втратили роботу, мають заборгованість за житлово-комунальні

послуги та потребують психологічної підтримки. *Визначте, які форми соціального забезпечення можуть бути застосовані до цієї сім'ї та які органи можуть бути залучені до їх реалізації.*

Завдання 13.

Громадянин вважає, що всі питання соціального забезпечення в Україні вирішуються Міністерством соціальної політики України, тому для призначення будь-якої соціальної виплати необхідно звертатися безпосередньо до міністерства.

Оцініть правильність такого твердження.

Завдання 14.

Безробітний громадянин звернувся до органу соціального захисту населення з вимогою знайти йому роботу. *До якого органу він повинен звернутися та які послуги може отримати?*

Завдання 16.

Здобувач вищої освіти стверджує: «Якщо людина має право на соціальне забезпечення, держава зобов'язана забезпечити її будь-якою виплатою, яку вона вважає необхідною». *Чи відповідає це положення принципам права соціального забезпечення?*

Практичне заняття №4

Тема 4 . Державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії

План практичного заняття

1. Поняття та правове значення державної соціальної стандартизації.
2. Поняття державних соціальних стандартів, соціальних нормативів та державних соціальних гарантій.
3. Принципи формування та застосування державних соціальних стандартів і нормативів.
4. Система та класифікація державних соціальних стандартів і соціальних нормативів.
5. Сфери застосування державних соціальних стандартів і нормативів.
6. Прожитковий мінімум як базовий державний соціальний стандарт.
7. Структура прожиткового мінімуму та порядок його визначення.
8. Державні соціальні гарантії: поняття, види та правове значення.
9. Порядок визначення розмірів основних державних соціальних гарантій та їх співвідношення з іншими соціальними виплатами.

Завдання 1.

Розкрийте поняття:

- державний соціальний стандарт;
- державний соціальний норматив;
- державна соціальна гарантія.

Визначте співвідношення цих понять та наведіть по два приклади.

Завдання 2.

Охарактеризуйте порядок визначення прожиткового мінімуму в Україні.

З’ясуйте:

1. хто встановлює його розмір;
2. для яких соціально-демографічних груп він визначається;
3. де він застосовується;
4. яке значення має для соціальної політики держави.

Завдання 3.

Охарактеризуйте основні державні соціальні гарантії.

Поясніть значення державних гарантій для забезпечення:

- мінімального рівня доходів;
- пенсійного забезпечення;
- соціальної допомоги;
- соціальних послуг.

Завдання 4.

Поясніть, чому прожитковий мінімум вважається базовим державним

соціальним стандартом.

Проаналізуйте основні напрями його застосування у сфері соціального забезпечення.

Завдання 5.

Складіть класифікацію державних соціальних стандартів і нормативів за сферами застосування.

Окремо визначте стандарти у сферах:

- доходів населення;
- соціальних послуг;
- охорони здоров'я;
- освіти;
- житлово-комунального обслуговування.

Завдання 6.

Проаналізуйте Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії».

Визначте основні принципи формування та застосування державних соціальних стандартів.

Завдання 7.

Поясніть взаємозв’язок між:

прожитковим мінімумом → соціальними нормативами → соціальними гарантіями → конкретною соціальною виплатою.

Наведіть три практичні приклади.

Завдання 8.

Громадянину відмовили у призначенні соціальної допомоги, оскільки його дохід перевищує встановлений законодавством критерій на незначну суму.

Визначте, яку роль у вирішенні питання може відігравати прожитковий мінімум та як він використовується для визначення права на соціальну допомогу.

Завдання 9.

Умовно встановлено, що середньомісячний дохід особи становить 5 200 грн, а відповідний прожитковий мінімум — 3 200 грн.

Визначте співвідношення доходу та прожиткового мінімуму та поясніть, чи може така інформація мати юридичне значення для визначення права на соціальну допомогу.

Завдання 10.

Громадянин стверджує: «Якщо держава встановила прожитковий мінімум, кожна особа повинна отримувати соціальну виплату не нижче цього розміру».

Чи є правильним таке твердження?

Підготуйте юридично обґрунтовану відповідь.

Завдання 11.

Громадянин вважає, що прожитковий мінімум і мінімальна заробітна плата є одним і тим самим правовим поняттям.

Поясніть відмінність між цими поняттями.

Завдання 12.

Студент стверджує: «Якщо соціальна виплата менша за прожитковий мінімум, вона автоматично є незаконною». *Чи правильне це твердження?*

Завдання 13.

У законі передбачено певну соціальну гарантію, але порядок її фінансування визначається законом про Державний бюджет України. *Поясніть співвідношення соціальної гарантії та її фінансового забезпечення.*

Завдання 14.

Сім'я звернулася за соціальною допомогою, стверджуючи, що її сукупний дохід є нижчим за прожитковий мінімум. *Чи достатньо лише цієї обставини для автоматичного призначення будь-якої державної соціальної допомоги?*

Завдання 15.

Викладач запропонував студентам визначити співвідношення понять: «соціальний стандарт», «соціальний норматив», «прожитковий мінімум», «державна соціальна гарантія». *Побудуйте схему їх взаємозв'язку.*

Практичне заняття № 5

Тема 5. Поняття і загальна характеристика організаційно-правових форм соціального забезпечення

План практичного заняття

1. Поняття та ознаки організаційно-правових форм соціального забезпечення.
2. Загальнообов’язкове державне соціальне страхування як організаційно-правова форма соціального забезпечення.
3. Принципи соціального страхування та його фінансові джерела.
4. Державне соціальне забезпечення: поняття, ознаки та види.
5. Недержавне соціальне забезпечення: поняття та основні форми.
6. Співвідношення державного соціального забезпечення та соціального страхування.
7. Співвідношення державного і недержавного соціального забезпечення.
8. Види соціального забезпечення: грошові виплати, соціальні послуги, соціальні пільги та натуральне забезпечення.
9. Вибір організаційно-правової форми залежно від юридичних підстав виникнення права на соціальне забезпечення.

Завдання 1.

Розкрийте поняття організаційно-правової форми соціального забезпечення. Охарактеризуйте її основні ознаки.

Завдання 2.

Порівняйте:

- загальнообов'язкове державне соціальне страхування;
- державне соціальне забезпечення;
- недержавне соціальне забезпечення.

Визначте їх відмінності за джерелами фінансування, суб'єктами, підставами та видами забезпечення.

Завдання 3.

Складіть класифікацію видів соціального забезпечення за формою його надання:

- грошові виплати;
- соціальні послуги;
- натуральне забезпечення;
- пільги.

До кожної групи наведіть приклади.

Завдання 4.

Визначте, до якої організаційно-правової форми належать:

1. пенсія за віком;
2. допомога по безробіттю;
3. державна соціальна допомога малозабезпеченій сім'ї;
4. недержавна пенсія;
5. соціальна послуга догляду.

Обґрунтуйте кожну відповідь.

Завдання 5.

Охарактеризуйте роль соціального страхування як основної організаційно-правової форми соціального забезпечення.

Завдання 6.

Підготуйте порівняльну характеристику державного та недержавного соціального забезпечення.

Завдання 7.

Особа одночасно має право на пенсію та отримує соціальну послугу догляду. *Чи може одна особа одночасно користуватися різними видами соціального забезпечення?* Обґрунтуйте відповідь.

Завдання 8.

Поясніть відмінність між соціальною виплатою та соціальною послугою на конкретному прикладі особи, яка внаслідок інвалідності потребує державної підтримки.

Завдання 9.

Працівник сплачував страхові внески протягом тривалого періоду, після чого набув соціального ризику. *Поясніть, яке значення для виникнення права на соціальне забезпечення має страховий стаж.*

Завдання 10.

Сформулюйте юридичну консультацію для особи, яка бажає забезпечити себе додатковими пенсійними виплатами за рахунок недержавної системи.

Визначте переваги та правові ризики такого способу забезпечення.

Завдання 11.

Працівник протягом тривалого часу сплачував страхові внески та після досягнення відповідного віку звернувся за пенсією. *До якої організаційно-правової форми належить його забезпечення?*

Завдання 12.

Особа не має достатнього страхового стажу для призначення пенсії за віком,

але відповідає умовам отримання іншого виду державної соціальної допомоги. *Чи означає відсутність права на пенсію відсутність права на будь-яке соціальне забезпечення?*

Завдання 13.

Громадянин уклав договір участі у недержавному пенсійному забезпеченні та одночасно набув право на пенсію у солідарній системі. *Чи можуть існувати одночасно державне та недержавне пенсійне забезпечення?*

Завдання 14.

Здобувач вищої освіти визначив соціальну послугу як «грошову виплату, що надається особі у зв'язку зі складними життєвими обставинами». *Знайдіть помилку у визначенні.*

Практичне заняття № 6

Тема 6. Правові засади пенсійного забезпечення в Україні

План практичного заняття

1. Солідарна система загальнообов’язкового державного пенсійного страхування: поняття та принципи.
2. Страховий стаж як юридична підстава пенсійного забезпечення.
3. Умови набуття права на пенсію за віком у солідарній системі.
4. Порядок звернення за призначенням пенсії та порядок її виплати.
5. Пенсії на пільгових умовах: поняття, правові підстави та категорії осіб.
6. Накопичувальна система загальнообов’язкового державного пенсійного страхування.
7. Недержавне пенсійне забезпечення: суб’єкти, правові форми та джерела фінансування.
8. Види пенсійних виплат у системі пенсійного забезпечення.
9. Правові способи захисту права особи на пенсійне забезпечення.

Завдання 1.

Охарактеризуйте солідарну систему загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Визначте її основні принципи, суб'єктів та джерела фінансування.

Завдання 2.

Поясніть значення страхового стажу для призначення пенсії за віком.

Порівняйте поняття «трудовий стаж» та «страховий стаж».

Завдання 3.

Охарактеризуйте пільгове пенсійне забезпечення.

Поясніть, чому законодавство передбачає особливі умови пенсійного забезпечення для окремих категорій осіб.

Завдання 4.

Порівняйте солідарну, накопичувальну та недержавну пенсійні системи.

Завдання 5.

Особа досягла пенсійного віку та звернулася за призначенням пенсії.

Складіть алгоритм дій особи від моменту звернення до отримання пенсійної виплати.

Завдання 6.

Громадянину не зарахували певний період роботи до страхового стажу.

Підготуйте юридичну консультацію щодо можливих способів підтвердження такого періоду та захисту права на пенсію.

Завдання 7.

Працівник тривалий час працював на роботі зі шкідливими умовами праці. Роботодавець не забезпечив належного документального оформлення відповідного періоду роботи.

Визначте, які юридичні проблеми можуть виникнути при призначенні пенсії та як вони можуть бути вирішені.

Завдання 8.

Особа бажає сформувати додаткове пенсійне забезпечення та звернулася за консультацією. *Поясніть можливості недержавного пенсійного забезпечення та його відмінність від солідарної системи.*

Завдання 9.

Охарактеризуйте основні види пенсійних виплат у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

Завдання 10.

Пенсіонер вважає, що Пенсійний фонд неправильно визначив розмір його пенсії. *Складіть алгоритм захисту права особи:*

1. *перевірка пенсійної справи;*
2. *звернення до органу Пенсійного фонду;*
3. *адміністративне оскарження;*
4. *судовий захист.*

Зазначте правові підстави кожного етапу.

Завдання 11.

Громадянин досяг пенсійного віку, але вважає, що самого факту досягнення відповідного віку достатньо для призначення пенсії за віком. *Чи достатньо лише віку для набуття права на пенсію?*

Завдання 12.

Пенсіонеру відмовили у зарахуванні певного періоду роботи до страхового стажу через відсутність належного документа. Які обставини необхідно встановити для вирішення спору?

Завдання 13.

Особа працювала на роботі, яка, на її думку, дає право на пенсію на пільгових умовах. Пенсійний фонд відмовив у застосуванні пільгових умов.

Які юридичні факти необхідно перевірити?

Завдання 14.

Громадянин подав заяву про призначення пенсії, але не знає, який орган

повинен прийняти рішення. Визначте компетентний орган.

Завдання 15.

Пенсіонер не погоджується з рішенням органу Пенсійного фонду щодо його пенсії. *Які способи захисту свого права він може використати?*

Практичне заняття № 7

Тема 7. Загальнообов’язкове державне соціальне страхування

План практичного заняття

1. Поняття загальнообов’язкового державного соціального страхування.
2. Принципи загальнообов’язкового державного соціального страхування.
3. Види загальнообов’язкового державного соціального страхування.
4. Суб’єкти соціального страхування та їх правовий статус.
5. Застрахована особа як основний суб’єкт соціально-страхових правовідносин.
6. Страховий випадок та його юридичне значення.
7. Об’єкти загальнообов’язкового державного соціального страхування.
8. Матеріальне забезпечення та соціальні послуги у системі соціального страхування.
9. Правові механізми реалізації та захисту права на страхове забезпечення.

Завдання 1.

Розкрийте поняття та принципи загальнообов'язкового державного соціального страхування. *Визначте основні види соціального страхування в Україні.*

Завдання 2.

Охарактеризуйте суб'єктів та об'єкти загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Завдання 3.

Складіть таблицю:

Вид страхування	**Соціальний ризик**	**Вид забезпечення**	**Орган**

Завдання 4.

Проаналізуйте принцип страхування у праві соціального забезпечення.

Чому факт участі особи у системі соціального страхування має юридичне значення?

Завдання 5.

Охарактеризуйте основні види соціальних послуг та матеріального забезпечення у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Завдання 6.

Особа стала учасником системи соціального страхування та в подальшому зазнала соціального ризику.

Поясніть, які юридичні факти необхідні для виникнення права на матеріальне забезпечення.

Завдання 7.

Визначте суб'єктів правовідносин у таких ситуаціях:

1. призначення пенсії;
2. настання безробіття;
3. тимчасова непрацездатність;
4. нещасний випадок на виробництві.

Обґрунтуйте відповіді.

Завдання 8.

Поясніть, чим матеріальне забезпечення відрізняється від соціальної послуги. *Наведіть не менше п'яти прикладів.*

Завдання 9.

Працівник вважає, що оскільки він офіційно працює, то автоматично має право на будь-яку соціальну виплату. *Чи правильне таке твердження? Обґрунтуйте відповідь.*

Завдання 10.

Розробіть алгоритм дій застрахованої особи при настанні соціального ризику: від встановлення факту ризику до отримання відповідного виду забезпечення.

Завдання 11.

Працівник захворів і тимчасово не може працювати. *Визначте, які юридичні факти необхідні для виникнення права на відповідне страхове забезпечення.*

Завдання 12.

Особа не була застрахована, але потребує соціальної підтримки.

Чи означає відсутність статусу застрахованої особи неможливість отримання будь-якого соціального забезпечення?

Завдання 13.

У результаті певної події працівник вимагає страхову виплату, однак роботодавець заперечує настання страхового випадку.*Які обставини необхідно дослідити?*

Практичне заняття №8

Тема 8. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття. Види допомог та соціальних послуг

План практичного заняття

1. Поняття та принципи загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.
2. Суб'єкти правовідносин у системі страхування на випадок безробіття.
3. Страховий випадок у системі соціального страхування на випадок безробіття.
4. Правовий статус Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття.
5. Джерела формування коштів системи страхування на випадок безробіття.
6. Право на матеріальне забезпечення на випадок безробіття.
7. Допомога по безробіттю: умови призначення, розмір та порядок виплати.
8. Соціальні послуги, що надаються безробітним.
9. Контроль та захист прав застрахованих осіб у сфері страхування на випадок безробіття.

Завдання 1.

Охарактеризуйте поняття безробіття як соціального ризику. *Визначте основні принципи страхування на випадок безробіття.*

Завдання 2.

Охарактеризуйте правовий статус Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття. *Визначте його основні завдання та функції.*

Завдання 3.

Визначте джерела формування бюджету Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.

Завдання 4.

Порівняйте: допомогу по безробіттю; професійну підготовку; перепідготовку; профорієнтацію; сприяння працевлаштуванню.

Визначте, які з них є матеріальним забезпеченням, а які — соціальними послугами.

Завдання 5.

Охарактеризуйте систему нагляду та контролю у сфері страхування на випадок безробіття.

Завдання 6.

Громадянин втратив роботу та бажає отримати статус безробітного.

Складіть алгоритм його дій та визначте можливі види матеріального забезпечення і соціальних послуг.

Завдання 7.

Особа відмовилася від запропонованої службой зайнятості роботи. *Проаналізуйте, які правові наслідки це може мати для отримання статусу безробітного та відповідного матеріального забезпечення.*

Завдання 8.

Поясніть, чому соціальне страхування на випадок безробіття поєднує матеріальне забезпечення особи та активні заходи сприяння зайнятості. *Наведіть конкретні приклади соціальних послуг.*

Завдання 9.

Безробітний отримував допомогу, однак почав працювати, не повідомивши про це відповідний орган. *Проаналізуйте правові наслідки такої поведінки.*

Завдання 10.

Підготуйте юридичну консультацію особі, якій відмовили у призначенні допомоги по безробіттю. *Визначте можливі причини відмови та способи її оскарження.*

Завдання 11.

Особа втратила роботу та звернулася за допомогою по безробіттю.

Чи достатньо самого факту втрати роботи для призначення допомоги?

Завдання 12.

Безробітний відмовляється від запропонованої роботи, не повідомляючи про поважні причини.*Чи може така поведінка впливати на реалізацію права на соціальне забезпечення?*

Завдання 13.

Громадянин вважає, що служба зайнятості повинна лише виплачувати допомогу. *Які інші функції має система сприяння зайнятості?*

Завдання 14.

Особа отримує допомогу по безробіттю та одночасно фактично працює без належного оформлення. *Яке значення має ця обставина?*

Практичне заняття № 9

Тема 9. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання

План практичного заняття

1. Поняття та правові засади соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання.
2. Суб'єкти та об'єкти страхових правовідносин.
3. Страховий випадок: нещасний випадок на виробництві та професійне захворювання.
4. Порядок розслідування та документального підтвердження страхового випадку.
5. Матеріальне забезпечення та соціальні послуги потерпілим.
6. Щомісячні страхові виплати та інші виплати у разі заподіяння шкоди.
7. Умови призначення та припинення страхових виплат.
8. Правове забезпечення осіб, які втратили працездатність унаслідок виробничої травми або професійного захворювання.
9. Контроль та захист прав потерпілих у системі соціального страхування.

Завдання 1.

Охарактеризуйте нещасний випадок на виробництві як страховий ризик.

Визначте юридичні факти, необхідні для виникнення права на страхові виплати.

Завдання 2.

Працівник отримав травму під час виконання трудових обов'язків. *Визначте алгоритм встановлення факту нещасного випадку та порядок реалізації права працівника на соціальне забезпечення.*

Завдання 3.

Складіть таблицю:

Обставина	**Юридичне значення**	**Вид забезпечення**
Тимчасова непрацездатність		
Нещасний випадок на виробництві		
Професійне захворювання		
Втрата професійної працездатності		
Смерть потерпілого		

Завдання 4.

Визначте види матеріального забезпечення та соціальних послуг, які можуть надаватися потерпілому внаслідок нещасного випадку на виробництві.

Завдання 5.

Охарактеризуйте щомісячні страхові виплати у разі стійкої втрати

професійної працездатності. *Визначте їх призначення та правову природу.*

Завдання 6.

Розкрийте правові засади контролю та нагляду у сфері страхування від нещасних випадків на виробництві.

Завдання 7.

Роботодавець стверджує, що травма працівника є його особистою проблемою, оскільки працівник порушив правила безпеки. *Чи звільняє це роботодавця від виконання передбачених законом обов'язків? Обґрунтуйте відповідь.*

Завдання 8.

Потерпілому встановлено втрату професійної працездатності.

Поясніть, які обставини мають бути встановлені для визначення права на страхову виплату та її розміру.

Завдання 9.

Потерпілий не погоджується з рішенням органу, який визначив йому розмір страхових виплат. *Підготуйте алгоритм адміністративного та судового захисту його права.*

Завдання 10.

Порівняйте тимчасову втрату працездатності та стійку втрату професійної працездатності як соціальні ризики.

Завдання 11.

Працівник отримав травму на робочому місці під час виконання трудових обов'язків. *Які юридичні питання необхідно встановити перед вирішенням питання про страхове забезпечення?*

Завдання 12.

Працівник отримав травму дорогою з дому на роботу. *Чи можна автоматично вважати таку подію нещасним випадком на виробництві?*

Завдання 13.

Після виробничої травми працівник втратив частину професійної працездатності. *Які форми страхового забезпечення можуть бути застосовані?*

Завдання 14.

Роботодавець не погоджується з тим, що захворювання працівника є професійним. *Які обставини повинні бути встановлені?*

Практичне заняття № 10

Тема 10. Соціальна допомога

План практичного заняття

1. Поняття, ознаки та правова природа державної соціальної допомоги.
2. Відмінність державної соціальної допомоги від страхових виплат.
3. Класифікація державних соціальних допомог.
4. Державна допомога сім’ям з дітьми: суб’єкти, умови та порядок призначення.
5. Соціальна допомога особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю.
6. Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім’ям.
7. Державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю.
8. Порядок призначення, виплати, припинення та поновлення державних соціальних допомог.
9. Захист права особи на державну соціальну допомогу.

Завдання 1.

Розкрийте поняття державної соціальної допомоги. *Визначте її основні ознаки та відмінності від страхових виплат.*

Завдання 2.

Розкрийте поняття малозабезпеченої сім'ї. *Поясніть значення доходу сім'ї для визначення права на державну соціальну допомогу.*

Завдання 3.

Складіть класифікацію державних соціальних допомог.

Визначте критерії класифікації: за суб'єктами; за підставами; за джерелами фінансування; за формою; за тривалістю.

Завдання 4.

Порівняйте державну соціальну допомогу та допомогу у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Завдання 5.

Охарактеризуйте державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю.

Завдання 6.

Особа не має права на пенсію та не має достатніх доходів для забезпечення основних потреб. *Підготуйте юридичну консультацію щодо можливості отримання державної соціальної допомоги.*

Завдання 7.

Сім'я має двох неповнолітніх дітей і звертається за державною допомогою.

Визначте, які юридичні факти можуть мати значення для виникнення права на допомогу сім'ям з дітьми.

Завдання 8.

Особа з інвалідністю з дитинства звернулася за державною соціальною допомогою. *Визначте основні умови виникнення права на таку допомогу та порядок її реалізації.*

Завдання 9.

Сім'я має дохід, який незначно перевищує встановлений законодавством критерій для отримання допомоги. *Чи може орган соціального забезпечення на власний розсуд призначити допомогу? Обґрунтуйте відповідь.*

Завдання 10.

Підготуйте юридичну консультацію особі, яка вважає, що їй неправильно відмовили у призначенні державної соціальної допомоги. *Визначте: які документи необхідно перевірити; які обставини мають юридичне значення; до якого органу звернутися; як оскаржити рішення про відмову.*

Завдання 11.

Малозабезпечена сім'я звернулася за державною соціальною допомогою. *Які обставини мають значення для визначення права сім'ї?*

Завдання 12.

Жінка народила дитину та звернулася за відповідною державною допомогою. *Чи належить така виплата до соціального страхування?*

Завдання 13.

Особа з інвалідністю з дитинства звернулася за державною соціальною допомогою.*Який нормативно-правовий акт визначає основні умови її надання?*

Завдання 14.

Особа не має права на пенсію та звернулася за державною соціальною допомогою. *Чи може відсутність права на пенсію бути юридично значущою обставиною?*

Практичне заняття № 11

Тема 11. Соціальні послуги, соціальні пільги та інші види соціального захисту

План практичного заняття

1. Поняття соціальних послуг та їх місце у системі соціального забезпечення.
2. Основні принципи надання соціальних послуг.
3. Види та форми соціальних послуг.
4. Умови виникнення права на соціальні послуги.
5. Суб’єкти надання та отримувачі соціальних послуг.
6. Порядок звернення та організація надання соціальних послуг.
7. Соціальні пільги як правовий засіб соціального захисту.
8. Соціальне обслуговування та діяльність соціальних служб.
9. Натуральна допомога та технічні засоби реабілітації як форми соціального забезпечення.

Завдання 1.

Порівняйте соціальні послуги та соціальні пільги. Визначте їх спільні та відмінні ознаки.

Завдання 2.

Літня особа проживає сама, не може повністю забезпечувати самообслуговування та потребує сторонньої допомоги.

Визначте: чи може особа претендувати на соціальні послуги; які послуги можуть бути надані; до якого органу необхідно звернутися.

Завдання 3.

Особа має право на певну соціальну пільгу, однак орган відмовляється її надавати, посилаючись на відсутність фінансування. *Підготуйте правову оцінку ситуації.*

Завдання 4.

Сім'я з дітьми опинилася у складних життєвих обставинах. *Складіть алгоритм дій соціальної служби від моменту виявлення сім'ї до визначення необхідних соціальних послуг. Наведіть приклади.*

Завдання 5.

Особа з інвалідністю потребує технічного засобу реабілітації. *Визначте, які обставини необхідно встановити для реалізації права особи та які органи беруть участь у забезпеченні.*

Завдання 6.

Підготуйте юридичну консультацію особі, яка бажає отримати соціальну послугу догляду. Визначте порядок звернення, оцінювання потреб та можливі умови отримання послуги.

Завдання 7.

Самотня літня людина через стан здоров'я не може самостійно забезпечувати побутові потреби. *Які соціальні послуги можуть бути необхідними?*

Завдання 8.

Особа просить надати їй соціальну пільгу у формі грошової виплати. *Чи є соціальна пільга тотожною грошовій допомозі?*

Завдання 9.

Особа отримує соціальну послугу та одночасно претендує на державну соціальну допомогу. *Чи виключає одне право інше?*

Завдання 10.

Людина звернулася за соціальною послугою, але їй відмовили без зазначення причин. *Які права особи можуть бути порушені та як їх захистити?*

Практичне заняття № 12

Тема 12. Соціальний захист осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи

План практичного заняття

1. Поняття та принципи соціального захисту осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.
2. Правовий статус осіб, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи.
3. Категорії осіб, які мають право на соціальний захист відповідно до спеціального законодавства.
4. Основні нормативно-правові акти у сфері соціального захисту постраждалих.
5. Соціальні гарантії та пільги постраждалим особам.
6. Пенсійне забезпечення осіб, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи.
7. Грошові компенсації та допомоги.
8. Порядок реалізації та фінансування соціальних гарантій.
9. Захист прав осіб, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Завдання 1.

Проаналізуйте Закон України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи».

Визначте основні групи соціальних гарантій.

Завдання 2.

Особа має посвідчення постраждалого внаслідок Чорнобильської катастрофи та звернулася за соціальною пільгою. *Визначте юридичне значення посвідчення та категорії постраждалих осіб.*

Завдання 3.

Особа звернулася за пільгою, але орган соціального захисту відмовив через відсутність підтвердження статусу. *Визначте порядок підтвердження статусу та можливі способи захисту права.*

Завдання 4.

Визначте особливості пенсійного забезпечення осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи. *Складіть перелік юридичних фактів, які можуть мати значення для призначення пенсії.*

Завдання 5.

Громадянин вважає, що йому неправильно визначили розмір компенсації. *Складіть алгоритм захисту його права.*

Завдання 6.

Порівняйте загальні та спеціальні види соціального забезпечення. Наведіть приклади для осіб, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Завдання 7.

Громадянин стверджує, що самого проживання на території, яка постраждала внаслідок Чорнобильської катастрофи, достатньо для отримання всіх передбачених законом пільг. *Чи правильне це твердження?*

Завдання 8.

Особа має статус постраждалої внаслідок Чорнобильської катастрофи та звертається за пенсійною пільгою. *Які обставини потрібно перевірити?*

Завдання 9.

Орган соціального захисту відмовив особі у виплаті компенсації, мотивуючи це відсутністю необхідного документа. *Які дії може здійснити особа?*

Практичне заняття № 13

Тема 13. Соціальний захист біженців та внутрішньо переміщених осіб

План практичного заняття

1. Правовий статус біженців та внутрішньо переміщених осіб як суб’єктів права соціального забезпечення.
2. Особливості реалізації соціальних прав іноземцями та особами без громадянства.
3. Правові підстави соціального забезпечення біженців.
4. Види соціальної допомоги та соціальних послуг для біженців.
5. Правовий статус внутрішньо переміщених осіб.
6. Основні види соціальної допомоги та соціальних гарантій ВПО.
7. Соціальні послуги та житлові гарантії ВПО.
8. Повноваження органів державної влади та місцевого самоврядування щодо забезпечення прав ВПО.
9. Адміністративний і судовий захист соціальних прав біженців та ВПО.

Завдання 1.

Порівняйте правовий статус біженця та внутрішньо переміщеної особи як суб'єктів права соціального забезпечення.

Завдання 2.

Внутрішньо переміщена особа звернулася за соціальною допомогою. Визначте, які документи та юридичні факти можуть підтверджувати її право на відповідні види соціальної підтримки.

Завдання 3.

Біженець звернувся до органу соціального захисту з проханням надати соціальну послугу. *Посадова особа відмовила, посилаючись на те, що особа не є громадянином України. Дайте правову оцінку ситуації.*

Завдання 4.

ВПО втратила житло, роботу та документи внаслідок переміщення. *Складіть алгоритм першочергових юридичних дій для реалізації права на соціальний захист.*

Завдання 5.

Особа зі статусом ВПО одночасно має право на пенсію та соціальну допомогу. *Чи виключає отримання одного виду забезпечення можливість отримання іншого? Обґрунтуйте відповідь.*

Завдання 6.

Підготуйте юридичну консультацію ВПО, яка потребує соціальної послуги,

допомоги у працевлаштуванні та матеріальної підтримки. *Визначте, які державні та місцеві механізми соціального захисту можуть бути використані*.

Завдання 7.

Внутрішньо переміщена особа звернулася за соціальною допомогою після переміщення з території, де велася бойова діяльність. *Які юридичні обставини необхідно встановити?*

Завдання 8.

Особа має статус біженця та звертається за соціальною послугою. *Чи може відсутність громадянства України сама по собі означати неможливість отримання соціальної послуги?*

Завдання 9.

ВПО відмовили у соціальній виплаті лише через те, що особа змінила місце фактичного проживання. *Чи є така обставина сама по собі достатньою для відмови?*

Завдання 10.

ВПО потребує не лише грошової допомоги, а й психологічної та соціальної підтримки. Чи може особа одночасно отримувати різні соціальні послуги?

Практичне заняття № 14

Тема 14. Соціальний захист військовослужбовців

План практичного заняття

1. Правовий статус військовослужбовців як суб’єктів права соціального забезпечення.
2. Категорії військовослужбовців, ветеранів військової служби та членів їхніх сімей, які мають право на соціальний захист.
3. Система законодавства у сфері соціального захисту військовослужбовців.
4. Грошове забезпечення військовослужбовців: поняття, структура та види.
5. Соціальні гарантії військовослужбовців під час проходження військової служби.
6. Пенсійне забезпечення військовослужбовців та окремих категорій членів їхніх сімей.
7. Соціальні гарантії членів сімей військовослужбовців.
8. Гарантії соціального захисту військовослужбовців у разі поранення, інвалідності або загибелі.
9. Правові способи захисту соціальних прав військовослужбовців.

Завдання 1.

Охарактеризуйте правовий статус військовослужбовця як суб'єкта права соціального забезпечення.

Завдання 2.

Охарактеризуйте категорії військовослужбовців та членів їх сімей, які мають право на спеціальні соціальні гарантії.

Завдання 3.

Охарактеризуйте структуру грошового забезпечення військовослужбовців. Визначте основні види виплат та їх правову природу.

Завдання 4.

Складіть класифікацію соціальних гарантій військовослужбовців за сферами: пенсійне забезпечення; медичне забезпечення; житлове забезпечення; грошове забезпечення; соціальні гарантії членам сім'ї.

Завдання 5.

Порівняйте загальні та спеціальні механізми соціального забезпечення військовослужбовців.

Завдання 6.

Військовослужбовець отримав травму під час виконання обов'язків військової служби. *Визначте можливі види соціального забезпечення та юридичні факти, необхідні для їх отримання.*

Завдання 7.

Після загибелі військовослужбовця члени його сім'ї звернулися за соціальними виплатами. *Визначте, які юридичні факти мають бути встановлені для виникнення відповідного права.*

Завдання 8.

Військовослужбовець вважає, що йому неправильно нараховано грошове забезпечення. *Підготуйте алгоритм адміністративного та судового захисту його права.*

Завдання 9.

Член сім'ї військовослужбовця потребує соціальної підтримки. *Визначте, які спеціальні гарантії можуть бути передбачені законодавством та від чого залежить право на їх отримання.*

Завдання 10.

Підготуйте письмову юридичну консультацію військовослужбовцю щодо основних соціальних гарантій, які можуть бути реалізовані під час проходження служби та після її припинення.

Завдання 11.

Військовослужбовець отримав поранення під час проходження військової служби. *Які обставини необхідно встановити для визначення права на соціальне забезпечення?*

Завдання 12.

Член сім'ї загиблого військовослужбовця звернувся за соціальною виплатою. *Які обставини мають бути встановлені?*

Завдання 13.

Військовослужбовець вважає, що грошове забезпечення є єдиною формою його соціального захисту.

Завдання 14.

Військовослужбовець не погоджується з рішенням органу щодо належної йому соціальної виплати. *Які способи захисту права можуть бути використані?*

Практичне заняття № 15

Тема 15. Соціальний захист ветеранів війни та праці

План практичного заняття

1. Поняття та система законодавства про соціальний захист ветеранів війни та ветеранів праці.
2. Правовий статус ветеранів війни як суб'єктів права соціального забезпечення.
3. Категорії ветеранів війни та особливості їх соціального захисту.
4. Соціальні гарантії та пільги ветеранів війни.
5. Правовий статус ветеранів праці та особливості їх соціального забезпечення.
6. Соціальні гарантії та пільги ветеранів праці.
7. Пенсійне забезпечення ветеранів війни та праці.
8. Грошові виплати, компенсації та інші види соціальної підтримки ветеранів.
9. Порядок реалізації та захисту соціальних прав ветеранів.

Завдання 1.

Охарактеризуйте нормативно-правову базу соціального захисту ветеранів війни та ветеранів праці. Визначте основні нормативно-правові акти.

Завдання 2.

Охарактеризуйте соціальні гарантії ветеранів праці. Визначте особливості правового регулювання їх соціального забезпечення.

Завдання 3.

Порівняйте правовий статус ветеранів війни та ветеранів праці. Визначте спільні та відмінні ознаки

Завдання 4.

Охарактеризуйте основні соціальні гарантії та пільги ветеранів війни.

Систематизуйте їх за напрямами: медичне забезпечення; житлово-комунальні пільги; транспорт; соціальні послуги; грошові виплати; пенсійне забезпечення.

Завдання 5.

Охарактеризуйте особливості пенсійного забезпечення ветеранів війни та ветеранів праці. Визначте відмінності між загальними та спеціальними пенсійними гарантіями.

Завдання 6.

Особа має статус ветерана війни та звертається за соціальною пільгою.

Визначте юридичне значення статусу ветерана для виникнення права на соціальне забезпечення.

Завдання 7.

Ветеран війни звернувся за пільгою, але отримав відмову. *Складіть алгоритм захисту його права.*

Завдання 8.

Поясніть, чи може особа одночасно отримувати пенсію та користуватися спеціальними соціальними пільгами, передбаченими для ветеранів. *Обґрунтуйте відповідь.*

Завдання 9.

Особа має тривалий трудовий стаж та вважає, що автоматично набуває статусу ветерана праці. *Чи достатньо самого факту тривалого трудового стажу для набуття відповідного статусу? Підготуйте юридично обґрунтовану відповідь.*

Завдання 10.

Підготуйте юридичну консультацію ветерану, який вважає, що йому неправильно визначили розмір пенсії та не надали передбачену законом соціальну пільгу.

Визначте: які документи необхідно перевірити; які органи можуть розглядати відповідні питання; порядок оскарження; можливість судового захисту.

Завдання 11.

Громадянин має посвідчення ветерана війни та звернувся за соціальною пільгою. *Чи достатньо лише наявності посвідчення для визначення конкретної пільги?*

Завдання 12.

Особа одночасно має статус ветерана війни та право на пенсію. *Чи є пенсія та пільги одним і тим самим видом соціального забезпечення?*

Завдання 13.

Ветеран звернувся за передбаченою законом виплатою, але отримав відмову через відсутність документа. *Що необхідно з'ясувати перед висновком про правомірність відмови?*

Завдання 14.

Студент стверджує, що ветерани праці мають такий самий обсяг соціальних гарантій, як і ветерани війни. *Чи можна ототожнювати ці статуси?*

Завдання 15.

Ветеран не погоджується з рішенням органу соціального захисту щодо відмови у наданні соціальної гарантії. *Визначте можливі способи захисту.*

Завдання для підсумкового контролю.

Тема 1. Поняття, предмет, метод і система права соціального забезпечення

1. Що є предметом права соціального забезпечення?

А. Відносини, що виникають виключно у сфері підприємницької діяльності.

Б. Суспільні відносини щодо надання пенсій, соціальних допомог, послуг та інших видів соціального забезпечення.

В. Відносини, пов’язані лише з укладенням трудових договорів.

Г. Відносини щодо здійснення кримінального судочинства.

2. Яка основна мета права соціального забезпечення?

А. Регулювання діяльності комерційних підприємств.

Б. Встановлення порядку здійснення підприємницької діяльності.

В. Забезпечення реалізації права людини на соціальний захист.

Г. Визначення підстав кримінальної відповідальності.

3. Який метод правового регулювання є характерним для права соціального забезпечення?

А. Поєднання імперативного регулювання з окремими диспозитивними елементами.

Б. Виключно договірний метод.

В. Виключно метод юридичної рівності сторін без владних приписів.

Г. Метод кримінально-правового примусу.

4. Яка з наведених ознак характеризує право соціального забезпечення як галузь права?

А. Регулювання виключно майнових відносин між підприємцями.

Б. Регулювання відносин лише між роботодавцем і працівником.

В. Встановлення виключно санкцій за правопорушення.

Г. Регулювання відносин щодо надання соціального забезпечення особам за наявності визначених законом підстав.

5. Що розуміють під системою права соціального забезпечення?

А. Сукупність органів, які здійснюють соціальні виплати.

Б. Внутрішню структуру галузі права, утворену взаємопов’язаними правовими нормами та інститутами.

В. Перелік соціальних послуг, що надаються державою.

Г. Сукупність усіх державних бюджетних програм.

6. Який із наведених інститутів належить до права соціального забезпечення?

А. Інститут права власності.

Б. Інститут кримінальної відповідальності.

В. Інститут пенсійного забезпечення.

Г. Інститут спадкування.

7. Який юридичний факт може бути підставою для виникнення права на

пенсію за віком?

А. Досягнення встановленого законом пенсійного віку за наявності необхідного страхового стажу.

Б. Досягнення будь-якого віку незалежно від страхового стажу.

В. Укладення договору купівлі-продажу.

Г. Отримання статусу підприємця.

8. Який принцип передбачає рівні можливості реалізації права на соціальний захист без дискримінації?

А. Принцип невідворотності кримінального покарання.

Б. Принцип свободи договору як єдина засада регулювання.

В. Принцип автономії волі роботодавця.

Г. Принцип рівності та недискримінації.

9. Яка особливість відрізняє право соціального забезпечення від трудового права?

А. Право соціального забезпечення регулює виключно виконання трудових обов’язків.

Б. Право соціального забезпечення регулює відносини щодо соціального захисту, які можуть виникати незалежно від наявності трудових відносин.

В. Трудове право регулює виключно пенсійні відносини.

Г. Між цими галузями права немає жодних відмінностей.

10. Яке значення має юридичний факт у праві соціального забезпечення?

А. Він завжди припиняє право особи на соціальну допомогу.

Б. Він визначає виключно розмір заробітної плати.

В. Він може бути підставою для виникнення, зміни або припинення правовідносин соціального забезпечення.

Г. Він не має правового значення.

Тема 2. Джерела права соціального забезпечення

1. Який нормативно-правовий акт має найвищу юридичну силу в Україні?

А. Постанова Кабінету Міністрів України.

Б. Конституція України.

В. Наказ міністерства.

Г. Рішення органу місцевого самоврядування.

2. Яка стаття Конституції України закріплює право громадян на соціальний захист?

А. Стаття 24.

Б. Стаття 43.

В. Стаття 46.

Г. Стаття 55.

3. Який нормативно-правовий акт визначає основні засади пенсійного забезпечення в системі загальнообов’язкового державного пенсійного страхування?

А. Закон України «Про загальнообов’язкове державне пенсійне

страхування».

Б. Закон України «Про Національну поліцію».

В. Закон України «Про захист економічної конкуренції».

Г. Закон України «Про вищу освіту».

4. Який акт визначає основні організаційні та правові засади надання соціальних послуг в Україні?

А. Закон України «Про нотаріат».

Б. Закон України «Про рекламу».

В. Закон України «Про господарські товариства».

Г. Закон України «Про соціальні послуги».

5. Яке місце в національній правовій системі посідають міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України?

А. Вони не мають юридичного значення для соціального забезпечення.

Б. Вони є складовою національного законодавства відповідно до Конституції України.

В. Вони завжди мають нижчу юридичну силу за накази міністерств.

Г. Вони застосовуються лише за рішенням органів місцевого самоврядування.

6. Який із наведених документів належить до міжнародних актів у сфері соціального захисту?

А. Статут територіальної громади.

Б. Правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства.

В. Європейська соціальна хартія (переглянута).

Г. Посадова інструкція працівника.

7. Який орган уповноважений приймати закони України?

А. Верховна Рада України.

Б. Кабінет Міністрів України.

В. Міністерство соціальної політики України.

Г. Пенсійний фонд України.

8. Яке призначення мають підзаконні нормативно-правові акти у сфері соціального забезпечення?

А. Скасовують конституційні права людини.

Б. Можуть довільно змінювати положення законів.

В. Замінюють усі закони України.

Г. Деталізують порядок реалізації законодавчих положень у межах компетенції відповідних органів.

9. Який нормативно-правовий акт регулює порядок надання державної допомоги сім'ям з дітьми?

А. Закон України «Про судоустрій і статус суддів».

Б. Закон України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми».

В. Закон України «Про акціонерні товариства».

Г. Закон України «Про виконавче провадження».

10. Як слід вирішувати питання застосування нормативно-правових актів у разі їх суперечності?

А. Завжди застосовувати акт, прийнятий пізніше, незалежно від його юридичної сили.

Б. Застосовувати акт, який є найвигіднішим для органу влади.

В. Враховувати юридичну силу актів, правила вирішення колізій та конституційні засади правової системи.

Г. Не застосовувати жодного нормативно-правового акта.

Тема 3. Система соціального забезпечення в Україні

1. Що становить основу системи соціального забезпечення України?

А. Виключно благодійна діяльність громадян.

Б. Виключно діяльність приватних страхових компаній.

В. Лише виплата пенсій за віком.

Г. Сукупність правових, організаційних та економічних механізмів реалізації права на соціальний захист.

2. Яка з наведених форм належить до системи соціального забезпечення?

А. Загальнообов’язкове державне соціальне страхування.

Б. Кримінальне покарання.

В. Державна реєстрація юридичних осіб.

Г. Ліцензування господарської діяльності.

3. Який орган здійснює призначення та виплату пенсій у межах визначених законодавством повноважень?

А. Державна податкова служба України.

Б. Національна поліція України.

В. Пенсійний фонд України.

Г. Державна служба статистики України.

4. Яка функція соціального забезпечення полягає у матеріальній підтримці особи в разі настання соціального ризику?

А. Контрольна.

Б. Захисна.

В. Каральна.

Г. Реєстраційна.

5. Що є характерною ознакою державної соціальної допомоги?

А. Вона завжди надається виключно за рахунок коштів роботодавця.

Б. Вона може надаватися лише особам пенсійного віку.

В. Вона надається виключно на підставі цивільно-правового договору.

Г. Вона надається за рахунок відповідних бюджетних коштів за наявності встановлених законом умов.

6. Яке призначення має соціальне страхування?

А. Забезпечення матеріальної підтримки застрахованих осіб у передбачених законом випадках.

Б. Заміна всіх видів державної соціальної допомоги.

В. Фінансування виключно комерційної діяльності.

Г. Регулювання порядку спадкування.

7. Який суб'єкт може надавати соціальні послуги відповідно до законодавства?

А. Виключно центральні органи виконавчої влади.

Б. Виключно суди.

В. Державні, комунальні та недержавні надавачі соціальних послуг, які відповідають установленим вимогам.

Г. Виключно роботодавці.

8. Яка мета адресності соціального забезпечення?

А. Надання всіх видів допомоги виключно особам, які працюють.

Б. Спрямування соціальної підтримки особам, які мають право на неї відповідно до законодавства та встановлених критеріїв.

В. Повне скасування соціальних виплат.

Г. Обмеження соціального захисту лише громадянами пенсійного віку.

9. Яка роль органів місцевого самоврядування у системі соціального забезпечення?

А. Вони самостійно встановлюють усі види загальнодержавних пенсій.

Б. Вони можуть скасовувати закони у сфері соціального захисту.

В. Вони не беруть участі в реалізації соціальної політики.

Г. Вони реалізують визначені законом повноваження у сфері соціального захисту населення, зокрема щодо організації надання соціальних послуг.

10. Який показник може використовуватися для оцінювання рівня соціального захисту населення?

А. Доступність соціальних виплат, послуг і гарантій для осіб, які мають право на них.

Б. Кількість укладених договорів купівлі-продажу.

В. Кількість зареєстрованих торговельних марок.

Г. Обсяг експорту приватного підприємства.

Тема 4. Державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії

1. Що таке державні соціальні стандарти?

А. Внутрішні правила роботи підприємств.

Б. Показники, які встановлюють виключно роботодавці.

В. Встановлені законами та іншими нормативно-правовими актами соціальні норми й нормативи.

Г. Рекомендації громадських організацій, які не мають нормативного значення.

2. Який закон визначає основні засади формування та застосування державних соціальних стандартів і нормативів?

А. Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії».

Б. Закон України «Про прокуратуру».

В. Закон України «Про нотаріат».

Г. Закон України «Про охорону культурної спадщини».

3. Що належить до базових державних соціальних стандартів?

А. Мінімальна ціна нерухомості.

Б. Мінімальний розмір статутного капіталу товариства.

В. Мінімальна заробітна плата окремого підприємства, встановлена роботодавцем.

Г. Прожитковий мінімум.

4. Що таке прожитковий мінімум?

А. Середня заробітна плата в окремій галузі.

Б. Вартісна величина достатнього для забезпечення нормального функціонування організму людини та збереження її здоров'я набору продуктів харчування, а також мінімального набору непродовольчих товарів і послуг, необхідних для задоволення основних соціальних і культурних потреб особистості.

В. Максимальний розмір пенсії за віком.

Г. Сума коштів, яку підприємство витрачає на рекламу.

5. Що характеризує державні соціальні гарантії?

А. Добровільні обіцянки роботодавців.

Б. Виключно пільги для державних службовців.

В. Встановлені законами мінімальні розміри оплати праці, доходів, пенсійного забезпечення, соціальної допомоги та інших соціальних виплат.

Г. Виключно правила надання банківських кредитів.

6. Яке призначення має мінімальна заробітна плата?

А. Встановлення державою законодавчо визначеної мінімальної оплати за виконану працівником місячну або годинну норму праці.

Б. Визначення максимального доходу фізичної особи.

В. Встановлення розміру пенсії для всіх громадян.

Г. Визначення вартості соціальних послуг приватного надавача.

7. Для чого застосовуються державні соціальні нормативи у сфері охорони здоров'я?

А. Для встановлення правил спадкування.

Б. Для визначення розміру штрафів за адміністративні правопорушення.

В. Для регулювання діяльності виключно приватних банків.

Г. Для визначення нормативних показників доступності та забезпечення населення відповідними послугами й ресурсами.

8. Який орган затверджує Державний бюджет України?

А. Кабінет Міністрів України одноосібно.

Б. Верховна Рада України законом.

В. Пенсійний фонд України.

Г. Орган місцевого самоврядування.

9. Яке значення мають державні соціальні стандарти для фінансування соціальної сфери?

А. Вони використовуються лише для статистичного обліку.

Б. Вони не пов’язані з бюджетним плануванням.

В. Вони є орієнтирами для визначення обсягів і напрямів фінансування соціальних потреб відповідно до законодавства.

Г. Вони замінюють усі бюджетні процедури.

10. Чи може державна соціальна гарантія суперечити Конституції України?

А. Ні, нормативне регулювання соціальних гарантій має відповідати Конституції України.

Б. Так, якщо цього вимагає роботодавець.

В. Так, якщо відповідний орган видав наказ.

Г. Так, якщо це передбачено локальним актом підприємства.

Тема 5. Поняття і загальна характеристика організаційно-правових форм соціального забезпечення

1. Що розуміють під організаційно-правовими формами соціального забезпечення?

А. Виключно організаційні структури підприємств.

Б. Установлені правом способи організації, фінансування та надання соціального забезпечення.

В. Форми укладення цивільно-правових договорів.

Г. Способи державної реєстрації юридичних осіб.

2. Яка з наведених форм є організаційно-правовою формою соціального забезпечення?

А. Приватизація державного майна.

Б. Державна реєстрація підприємства.

В. Обов’язкове ліцензування торговельної діяльності.

Г. Загальнообов’язкове державне соціальне страхування.

3. За рахунок яких основних джерел може фінансуватися державна соціальна допомога?

А. Виключно за рахунок благодійних пожертв.

Б. Виключно за рахунок коштів приватних роботодавців.

В. За рахунок коштів державного та/або місцевих бюджетів відповідно до законодавства.

Г. Виключно за рахунок кредитів фізичних осіб.

4. Яка ознака характерна для соціального забезпечення через систему соціального страхування?

А. Надання страхового забезпечення за наявності передбачених законом страхових випадків та інших установлених умов.

Б. Виплата коштів виключно за рішенням роботодавця.

В. Відсутність будь-яких правових підстав для виплат.

Г. Надання допомоги лише на підставі усної домовленості.

5. Що є характерною ознакою державної соціальної допомоги?

А. Обов’язкова наявність комерційного договору страхування.

Б. Надання допомоги лише працівникам державних підприємств.

В. Залежність права на будь-яку допомогу виключно від тривалості трудового стажу.

Г. Надання підтримки за визначеними законодавством умовами, зокрема з урахуванням певних соціальних обставин або матеріального становища.

6. Яка форма соціального забезпечення передбачає надання допомоги особі відповідно до її індивідуальних потреб у подоланні складних життєвих обставин?

А. Державна реєстрація.

Б. Надання соціальних послуг.

В. Ліцензування.

Г. Адміністративне стягнення.

7. У чому полягає сутність недержавного соціального забезпечення?

А. У повному усуненні держави від регулювання соціальної сфери.

Б. У заміні всіх державних пенсій благодійними виплатами.

В. У наданні соціальної підтримки недержавними суб’єктами у формах, передбачених законодавством.

Г. У скасуванні права на соціальний захист.

8. Яка роль соціальних виплат у системі соціального забезпечення?

А. Вони забезпечують матеріальну підтримку особи у передбачених законодавством випадках.

Б. Вони застосовуються виключно як покарання.

В. Вони замінюють усі соціальні послуги.

Г. Вони надаються виключно юридичним особам.

9. Який принцип передбачає надання соціальної підтримки з урахуванням установлених критеріїв потреби особи?

А. Принцип невтручання у приватні договори.

Б. Принцип свободи підприємництва.

В. Принцип кримінальної відповідальності.

Г. Принцип адресності соціального забезпечення.

10. Який критерій є важливим для розмежування різних організаційно-правових форм соціального забезпечення?

А. Виключно назва установи, що здійснює виплату.

Б. Джерело фінансування, підстави надання та порядок реалізації права на соціальне забезпечення.

В. Виключно місце проживання працівника установи.

Г. Кількість працівників у відповідному органі.

Тема 6. Правові засади пенсійного забезпечення в Україні

1. Який нормативно-правовий акт регулює загальнообов’язкове державне пенсійне страхування в Україні?

А. Закон України «Про соціальні послуги».

Б. Закон України «Про державну допомогу сім’ям з дітьми».

В. Закон України «Про загальнообов’язкове державне пенсійне

страхування».

Г. Закон України «Про зайнятість населення».

2. Які основні види пенсій передбачені системою загальнообов'язкового державного пенсійного страхування?

А. Пенсія за віком, пенсія по інвалідності та пенсія у зв'язку з втратою годувальника.

Б. Пенсія за місцем проживання та пенсія за місцем роботи.

В. Пенсія за освітою та пенсія за сімейним станом.

Г. Пенсія за громадською діяльністю та пенсія за волонтерство.

3. Що таке страховий стаж у пенсійному забезпеченні?

А. Загальна кількість календарних днів перебування особи на території України.

Б. Тривалість навчання особи в закладі вищої освіти за будь-яких умов.

В. Загальна кількість років перебування у трудових відносинах незалежно від сплати внесків та інших законодавчих умов.

Г. Період, протягом якого особа підлягає загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню та за який сплачено страхові внески в установленому законодавством порядку.

4. Який орган призначає пенсії в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування?

А. Міністерство юстиції України.

Б. Пенсійний фонд України.

В. Національна поліція України.

Г. Державна податкова служба України.

5. Який юридичний факт є основним для призначення пенсії за віком за загальними правилами?

А. Досягнення будь-якого віку незалежно від інших умов.

Б. Укладення трудового договору.

В. Досягнення встановленого законодавством пенсійного віку за наявності необхідного страхового стажу.

Г. Отримання першої заробітної плати.

6. Що є підставою для призначення пенсії у зв'язку з втратою годувальника?

А. Смерть годувальника та наявність передбачених законодавством умов для призначення пенсії відповідним членам сім'ї.

Б. Досягнення членом сім'ї повноліття за будь-яких обставин.

В. Звільнення годувальника з роботи.

Г. Зміна місця проживання сім'ї.

7. Яка обставина може впливати на розмір пенсії за віком у солідарній системі?

А. Кількість укладених особою цивільно-правових договорів незалежно від доходу.

Б. Кількість нерухомих об'єктів, що належать особі.

В. Кількість членів територіальної громади.

Г. Тривалість страхового стажу та врахована під час обчислення пенсії заробітна плата (дохід).

8. Що характеризує солідарну систему пенсійного страхування?

А. Фінансування пенсій виключно за рахунок особистих накопичень кожного пенсіонера.

Б. Фінансування пенсійних виплат за рахунок надходжень системи та інших визначених законодавством джерел із розподілом коштів для забезпечення поточних пенсійних зобов'язань.

В. Виплату пенсій виключно приватними підприємствами.

Г. Відсутність державного регулювання пенсійних відносин.

9. Який принцип має значення для функціонування пенсійного страхування?

А. Залежність права на пенсію виключно від громадської активності.

Б. Заборона врахування страхового стажу.

В. Обов'язковість участі у системі у випадках, визначених законом, та зв'язок страхового забезпечення зі страховими умовами.

Г. Надання пенсії виключно на підставі усної заяви роботодавця.

10. Як особа може захищати своє право на пенсійне забезпечення в разі незаконної відмови у призначенні пенсії?

А. Шляхом адміністративного оскарження та/або звернення до суду відповідно до законодавства.

Б. Виключно шляхом звернення до роботодавця без можливості інших способів захисту.

В. Шляхом самостійного визначення розміру пенсії.

Г. Шляхом припинення сплати всіх податків.

Тема 7. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування

1. Що таке загальнообов'язкове державне соціальне страхування?

А. Добровільна благодійна діяльність громадян.

Б. Виключно приватне страхування майна.

В. Система державних штрафів за порушення трудової дисципліни.

Г. Система прав, обов'язків і гарантій, що передбачає матеріальне забезпечення та надання соціальних послуг застрахованим особам у встановлених законом випадках.

2. Що таке страховий ризик у системі соціального страхування?

А. Будь-яка фінансова операція підприємства.

Б. Обставина, внаслідок якої особа або члени її сім'ї можуть втратити заробіток чи потребувати соціального забезпечення.

В. Будь-яка зміна місця проживання.

Г. Виключно ризик пошкодження майна.

3. Що таке страховий випадок?

А. Будь-яка подія, яка не має правових наслідків.

Б. Укладення договору купівлі-продажу.

В. Подія або обставина, з настанням якої закон пов’язує виникнення права на відповідне страхове забезпечення.

Г. Реєстрація фізичної особи як підприємця за будь-яких умов.

4. Яке призначення має соціальне страхування?

А. Компенсація втрати заробітку або надання іншого передбаченого законом забезпечення у зв’язку з настанням страхового випадку.

Б. Виключно фінансування приватного підприємництва.

В. Заміна всіх видів трудових договорів.

Г. Регулювання порядку здійснення кримінального судочинства.

5. Яке твердження щодо страхових внесків є правильним?

А. Страхові внески є добровільними за будь-яких умов.

Б. Страхові внески сплачуються виключно пенсіонерами.

В. Страхові внески не пов’язані із соціальним страхуванням.

Г. Сплата єдиного внеску та виконання інших установлених законом обов’язків забезпечують фінансову основу відповідних видів соціального страхування.

6. Який із наведених випадків належить до соціальних ризиків, що можуть охоплюватися соціальним страхуванням?

А. Купівля автомобіля.

Б. Тимчасова втрата працездатності.

В. Зміна прізвища.

Г. Укладення договору оренди житла.

7. Яка ознака є характерною для обов’язкового державного соціального страхування?

А. Участь у ньому визначається виключно усною домовленістю сторін.

Б. Воно регулюється лише локальними актами підприємств.

В. Участь і порядок забезпечення визначаються законодавством.

Г. Воно здійснюється без будь-якого державного регулювання.

8. Яка мета державного контролю у сфері соціального страхування?

А. Забезпечення дотримання законодавства та належного використання коштів і реалізації прав застрахованих осіб.

Б. Повне усунення застрахованих осіб від отримання інформації.

В. Скасування всіх страхових виплат.

Г. Встановлення роботодавцями власних пенсійних законів.

9. Що може бути наслідком порушення права застрахованої особи на належне забезпечення?

А. Автоматичне припинення всіх її соціальних прав.

Б. Позбавлення особи права на звернення до суду.

В. Обов’язкова відмова від страхового стажу.

Г. Застосування передбачених законодавством способів адміністративного та судового захисту.

10. Яке твердження найточніше розмежовує соціальне страхування та

соціальну допомогу?

А. Обидві форми завжди передбачають однакові підстави та порядок надання.

Б. Соціальне страхування пов’язане зі страховими ризиками та умовами участі у відповідній системі, а соціальна допомога надається за спеціальними законодавчими підставами, часто з урахуванням потреби особи.

В. Соціальна допомога надається лише юридичним особам.

Г. Соціальне страхування не передбачає жодних виплат.

Тема 8. Загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття. Види допомог та соціальних послуг

1. Який нормативно-правовий акт регулює загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття?

А. Закон України «Про нотаріат».

Б. Закон України «Про вищу освіту».

В. Закон України «Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття».

Г. Закон України «Про захист прав споживачів».

2. Який орган реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та надає відповідні послуги через свою систему?

А. Державна служба зайнятості.

Б. Державна податкова служба України.

В. Державна служба статистики України.

Г. Національний банк України.

3. Що є характерною ознакою статусу зареєстрованого безробітного?

А. Наявність будь-якої роботи незалежно від умов.

Б. Досягнення виключно пенсійного віку.

В. Обов’язкова наявність статусу внутрішньо переміщеної особи.

Г. Відповідність особи визначеним законом умовам та її реєстрація в установленому порядку.

4. Яка виплата передбачена системою соціального страхування на випадок безробіття за наявності встановлених законом умов?

А. Допомога у зв’язку з усиновленням дитини.

Б. Допомога по безробіттю.

В. Пенсія за вислугу років для всіх безробітних.

Г. Допомога на поховання за будь-яких обставин.

5. Яка послуга може надаватися особі, яка шукає роботу?

А. Реєстрація права власності на нерухомість.

Б. Призначення пенсії за віком без установлених умов.

В. Професійна орієнтація та сприяння працевлаштуванню.

Г. Видача свідоцтва про право на спадщину.

6. Яка обставина може впливати на право на допомогу по безробіттю та її розмір?

А. Страховий стаж, підстави набуття статусу безробітного та інші передбачені законодавством умови.

Б. Кількість об’єктів нерухомості без урахування законодавчих вимог.

В. Кількість друзів у соціальних мережах.

Г. Наявність водійського посвідчення.

7. Що є метою професійного навчання безробітних?

А. Позбавлення особи права на працевлаштування.

Б. Заміна всіх форм соціального забезпечення.

В. Заборона зміни професії.

Г. Підвищення конкурентоспроможності особи на ринку праці та сприяння її працевлаштуванню.

8. Яка дія може бути обов’язком зареєстрованого безробітного відповідно до законодавства?

А. Відмовлятися від усіх запропонованих послуг без будь-яких наслідків за будь-яких обставин.

Б. Виконувати встановлені законодавством обов’язки щодо взаємодії зі службою зайнятості та пошуку роботи.

В. Самостійно встановлювати розмір страхових виплат.

Г. Вимагати призначення пенсії незалежно від віку та стажу.

9. Яка мета допомоги по безробіттю?

А. Компенсація всіх майнових втрат особи незалежно від їх характеру.

Б. Фінансування виключно підприємницької діяльності.

В. Матеріальна підтримка особи в період безробіття за умов, визначених законодавством.

Г. Заміна заробітної плати всіх працівників підприємства.

10. Яка дія є належною в разі незгоди особи з рішенням щодо призначення допомоги по безробіттю?

А. Використання передбачених законодавством процедур оскарження.

Б. Самостійне встановлення нового розміру виплати.

В. Звернення виключно до роботодавця, навіть якщо трудові відносини припинені.

Г. Відмова від усіх інших соціальних прав.

Тема 9. Загальнообов’язкове державне соціальне страхування у зв’язку з тимчасовою втратою працездатності

1. Яка обставина може бути підставою для надання допомоги у зв’язку з тимчасовою непрацездатністю?

А. Купівля нерухомості.

Б. Зміна місця проживання.

В. Укладення договору оренди.

Г. Тимчасова втрата працездатності внаслідок захворювання або травми за наявності передбачених законом умов.

2. Який документ за загальним правилом використовується для

підтвердження тимчасової непрацездатності?

А. Довідка з місця проживання.

Б. Листок непрацездатності, сформований в електронній формі або оформлений у передбачених законом випадках на паперовому носії.

В. Договір купівлі-продажу.

Г. Свідоцтво про право власності.

3. Як називається виплата, що компенсує втрату заробітку в період тимчасової непрацездатності за встановлених законом умов?

А. Допомога по безробіттю.

Б. Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям.

В. Допомога по тимчасовій непрацездатності.

Г. Допомога на оплату житлово-комунальних послуг.

4. Який орган здійснює визначені законом функції щодо фінансування страхових виплат у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності?

А. Пенсійний фонд України.

Б. Національний банк України.

В. Державна служба статистики України.

Г. Міністерство освіти і науки України.

5. Яка обставина може впливати на розмір допомоги по тимчасовій непрацездатності?

А. Кількість укладених договорів оренди житла.

Б. Страховий стаж та середня заробітна плата, визначена відповідно до законодавства.

В. Кількість членів територіальної громади.

Г. Рівень освіти роботодавця.

6. Який випадок може охоплюватися страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності?

А. Придбання нового автомобіля.

Б. Реєстрація юридичної особи.

В. Отримання спадщини.

Г. Необхідність догляду за хворою дитиною за умов, передбачених законодавством.

7. Яке твердження щодо електронного листка непрацездатності є правильним?

А. Він може бути сформований в електронній системі охорони здоров'я та використовуватися для реалізації права на відповідне забезпечення згідно із законодавством.

Б. Він не має юридичного значення за жодних обставин.

В. Його формує виключно роботодавець без участі системи охорони здоров'я.

Г. Він замінює паспорт громадянина України.

8. Яка мета страхового забезпечення у зв'язку з тимчасовою

непрацездатністю?

А. Повне звільнення особи від усіх фінансових зобов'язань.

Б. Компенсація вартості всіх медичних послуг незалежно від законодавчих умов.

В. Матеріальна підтримка застрахованої особи в період тимчасової втрати заробітку або в інших передбачених законом випадках.

Г. Призначення пенсії за віком незалежно від страхового стажу.

9. Чи має застрахована особа право оскаржити відмову у призначенні належної страхової виплати?

А. Ні, оскільки рішення уповноважених органів не підлягають оскарженню.

Б. Так, у порядку, передбаченому законодавством.

В. Так, але виключно через роботодавця.

Г. Ні, якщо непрацездатність підтверджена належним документом.

10. Яке твердження щодо тимчасової непрацездатності є правильним?

А. Вона завжди автоматично означає встановлення інвалідності.

Б. Вона завжди є підставою для дострокового виходу на пенсію.

В. Вона не потребує підтвердження у встановленому порядку.

Г. Вона є тимчасовим станом, який за наявності передбачених законом умов може бути підставою для страхового забезпечення.

Тема 10. Соціальна допомога

1. Що таке державна соціальна допомога?

А. Матеріальна підтримка, яка надається за рахунок відповідних бюджетних коштів особам, що відповідають визначеним законодавством умовам.

Б. Виключно добровільна допомога друзів.

В. Заробітна плата за виконану роботу.

Г. Виплата, що здійснюється лише за договором купівлі-продажу.

2. Яка допомога передбачена законодавством для підтримки сімей, які відповідають критеріям малозабезпеченості?

А. Допомога по безробіттю для всіх членів сім'ї незалежно від статусу.

Б. Пенсія за вислугу років.

В. Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям.

Г. Допомога на поховання за будь-яких умов.

3. Який нормативно-правовий акт регулює надання державної допомоги сім'ям з дітьми?

А. Закон України «Про прокуратуру».

Б. Закон України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми».

В. Закон України «Про нотаріат».

Г. Закон України «Про ринок електричної енергії».

4. Яка обставина може враховуватися під час визначення права на допомогу малозабезпеченій сім'ї?

А. Кількість автомобілів у територіальній громаді.

Б. Посада працівника органу соціального захисту.

В. Кількість підприємств у районі.

Г. Середньомісячний сукупний дохід сім’ї та інші критерії, визначені законодавством.

5. Яке призначення має допомога у зв’язку з вагітністю та пологами?

А. Матеріальна підтримка у зв’язку з вагітністю та пологами за наявності передбачених законодавством підстав.

Б. Компенсація витрат на придбання нерухомості.

В. Фінансування підприємницької діяльності.

Г. Оплата навчання всіх членів сім’ї.

6. Який орган або суб’єкт може приймати рішення щодо призначення державної соціальної допомоги в межах визначених законом повноважень?

А. Виключно приватний роботодавець.

Б. Будь-яка фізична особа.

В. Уповноважений орган або інший визначений законодавством суб’єкт.

Г. Виключно нотаріус.

7. Що може бути підставою для припинення виплати соціальної допомоги?

А. Зміна особою номера телефону за будь-яких обставин.

Б. Втрата передбачених законодавством умов для її отримання або інші визначені законом обставини.

В. Участь особи в громадському заході.

Г. Отримання особою документа про освіту.

8. Який принцип має особливе значення для призначення адресної соціальної допомоги?

А. Принцип комерційної вигоди.

Б. Принцип свободи договору без обмежень.

В. Принцип невідворотності покарання.

Г. Принцип адресності та врахування встановлених законодавством критеріїв потреби.

9. Яка дія є правомірною, якщо особі відмовлено в призначенні допомоги, хоча вона вважає, що відповідає законодавчим вимогам?

А. Оскаржити рішення у встановленому законом порядку.

Б. Самостійно встановити суму допомоги.

В. Вимагати виплати без подання необхідних документів за будь-яких умов.

Г. Звернутися до будь-якого підприємства з вимогою виплатити допомогу замість держави.

10. Чим соціальна допомога відрізняється від пенсії за віком у солідарній системі?

А. Пенсія за віком завжди призначається без жодних умов.

Б. Соціальна допомога надається виключно підприємствам.

В. Пенсія за віком призначається за умовами пенсійного законодавства, а соціальна допомога — за спеціальними підставами, установленими для відповідного її виду.

Г. Між ними немає жодних юридичних відмінностей.

Тема 11. Соціальні послуги, соціальні пільги та інші види соціального захисту

1. Який закон визначає основні правові та організаційні засади надання соціальних послуг в Україні?

А. Закон України «Про нотаріат».

Б. Закон України «Про соціальні послуги».

В. Закон України «Про акціонерні товариства».

Г. Закон України «Про захист економічної конкуренції».

2. Що таке соціальні послуги?

А. Виключно грошові виплати пенсіонерам.

Б. Послуги, які надаються лише на підставі договорів купівлі-продажу.

В. Виключно медичні операції.

Г. Дії, спрямовані на профілактику складних життєвих обставин, їх подолання або мінімізацію негативних наслідків для осіб чи сімей.

3. Яка послуга належить до соціальних послуг?

А. Догляд вдома.

Б. Державна реєстрація транспортного засобу.

В. Оформлення договору купівлі-продажу.

Г. Видача свідоцтва про право на спадщину.

4. Що є основною метою надання соціальних послуг?

А. Отримання прибутку будь-якою установою незалежно від потреб особи.

Б. Заміна всіх видів пенсійного забезпечення.

В. Підтримка особи або сім’ї у подоланні складних життєвих обставин та забезпеченні належного функціонування.

Г. Застосування адміністративних стягнень.

5. Хто може бути отримувачем соціальних послуг?

А. Виключно особи, які досягли пенсійного віку.

Б. Особи або сім’ї, які належать до визначених законодавством категорій отримувачів і потребують відповідних послуг.

В. Виключно державні службовці.

Г. Лише юридичні особи.

6. Що характеризує соціальну пільгу?

А. Будь-яку знижку, яку підприємство надає клієнту на власний розсуд.

Б. Виключно виплату заробітної плати.

В. Санкцію за адміністративне правопорушення.

Г. Установлену законодавством перевагу або звільнення від певних обов’язків для визначених категорій осіб.

7. Який принцип має значення під час надання соціальних послуг?

А. Повага до гідності людини, недискримінація та врахування індивідуальних потреб отримувача.

Б. Обов’язкова відмова в допомозі особам зі складними життєвими

обставинами.

В. Надання послуг виключно за місцем роботи.

Г. Заборона врахування побажань отримувача.

8. Що таке складні життєві обставини у контексті соціальних послуг?

А. Будь-яка зміна місця проживання незалежно від наслідків.

Б. Виключно відсутність вищої освіти.

В. Обставини, що негативно впливають на життя, стан здоров'я чи розвиток особи або функціонування сім'ї та які вона не може подолати самостійно.

Г. Виключно зміна роботодавця.

9. Яка роль оцінювання потреб особи у соціальних послугах?

А. Воно застосовується лише для визначення податкових зобов'язань.

Б. Воно допомагає визначити необхідні види послуг, їх обсяг та умови надання.

В. Воно замінює всі документи, необхідні для призначення пенсії.

Г. Воно проводиться виключно після припинення надання послуг.

10. Який спосіб захисту може використати отримувач соціальних послуг у разі порушення його прав?

А. Самостійно змінити законодавчо встановлений порядок надання послуг.

Б. Вимагати застосування кримінального покарання без законних підстав.

В. Припинити дію всіх нормативно-правових актів.

Г. Подати скаргу уповноваженому органу та/або звернутися до суду відповідно до законодавства.

Тема 12. Соціальний захист осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи

1. Який нормативно-правовий акт визначає основні засади соціального захисту громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи?

А. Закон України «Про соціальні послуги».

Б. Закон України «Про зайнятість населення».

В. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» як єдиний спеціальний акт із цього питання.

Г. Закон України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи».

2. Яка подія стала підставою для встановлення спеціальних правових гарантій постраждалим громадянам?

А. Чорнобильська катастрофа 1986 року.

Б. Проголошення незалежності України у 1991 році.

В. Прийняття Конституції України у 1996 році.

Г. Запровадження національної валюти України.

3. Яка обставина може бути підставою для надання спеціальних гарантій постраждалим від Чорнобильської катастрофи?

А. Будь-яке перебування на території України після 1991 року.

Б. Наявність нерухомого майна в будь-якому регіоні України.

В. Належність до визначеної законодавством категорії постраждалих та документальне підтвердження відповідного статусу у встановленому порядку.

Г. Наявність посвідчення водія.

4. Яка сфера може охоплюватися соціальним захистом постраждалих від Чорнобильської катастрофи?

А. Виключно право на участь у підприємницькій діяльності.

Б. Пенсійне забезпечення, медична допомога, компенсації та інші встановлені законодавством гарантії.

В. Виключно право на безоплатну приватизацію будь-якого майна.

Г. Виключно право на вступ до закладу вищої освіти.

5. Яке значення має категорія постраждалої особи для соціального захисту?

А. Вона визначає виключно місце роботи особи.

Б. Вона не має юридичного значення.

В. Вона автоматично звільняє особу від усіх юридичних обов’язків.

Г. Вона може впливати на обсяг і види пільг, компенсацій та інших гарантій відповідно до закону.

6. Яке право може реалізовуватися постраждалими громадянами за наявності передбачених законодавством умов?

А. Право на пенсійні та інші соціальні гарантії, установлені для відповідної категорії постраждалих.

Б. Право самостійно встановлювати державні соціальні стандарти.

В. Право не виконувати будь-які законодавчі вимоги.

Г. Право вимагати призначення всіх видів пенсій одночасно.

7. Який орган може бути залучений до реалізації прав громадян на пенсійне забезпечення у зв’язку з наслідками Чорнобильської катастрофи?

А. Національний банк України.

Б. Державна служба статистики України.

В. Пенсійний фонд України.

Г. Державна митна служба України.

8. Який документ може підтверджувати належність особи до визначеної законодавством категорії постраждалих?

А. Посвідчення водія.

Б. Відповідне посвідчення особи, яка постраждала внаслідок Чорнобильської катастрофи, у передбачених законодавством випадках.

В. Договір оренди житла.

Г. Свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу.

9. Який принцип має значення для соціального захисту осіб, постраждалих від Чорнобильської катастрофи?

А. Принцип комерційної вигоди.

Б. Принцип добровільного виконання законів.

В. Принцип відсутності державних гарантій.

Г. Принцип державної підтримки осіб, які зазнали негативного впливу

катастрофи, відповідно до законодавства.

10. Як особа може захищати право на передбачену законом пільгу чи компенсацію, якщо їй безпідставно відмовлено в її наданні?

А. Оскаржити рішення в адміністративному та/або судовому порядку відповідно до законодавства.

Б. Самостійно призначити собі компенсацію.

В. Вимагати виплати від будь-якого приватного підприємства.

Г. Відмовитися від усіх інших соціальних прав.

Тема 13. Соціальний захист біженців та внутрішньо переміщених осіб

1. Хто така внутрішньо переміщена особа?

А. Будь-який іноземець, який перетнув державний кордон України.

Б. Особа, яка постійно проживає за межами України.

В. Громадянин України, який змінив місце роботи.

Г. Особа, яку змусили або яка самостійно залишила своє місце проживання через визначені законом обставини, але не перетнула міжнародно визнаний державний кордон України.

2. Який закон регулює питання забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб в Україні?

А. Закон України «Про громадянство України».

Б. Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб».

В. Закон України «Про нотаріат».

Г. Закон України «Про захист економічної конкуренції».

3. Який закон визначає правові засади надання статусу біженця та додаткового захисту в Україні?

А. Закон України «Про зайнятість населення».

Б. Закон України «Про соціальні послуги».

В. Закон України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту».

Г. Закон України «Про державну службу».

4. Яка основна відмінність між біженцем і внутрішньо переміщеною особою?

А. Біженець перебуває за межами країни свого громадянства або звичайного проживання за визначених законом обставин, а внутрішньо переміщена особа не перетинає міжнародно визнаний державний кордон своєї країни.

Б. Біженець завжди є громадянином України, а внутрішньо переміщена особа — іноземцем.

В. Внутрішньо переміщена особа обов’язково має іноземне громадянство.

Г. Між цими статусами немає жодної відмінності.

5. Яка форма підтримки може надаватися внутрішньо переміщеним особам за наявності законодавчих підстав?

А. Автоматичне надання у власність будь-якого державного майна.

Б. Безумовне звільнення від усіх податків.

В. Призначення всіх видів пенсій незалежно від умов.

Г. Допомога на проживання та інші заходи підтримки відповідно до законодавства.

6. Який документ підтверджує факт взяття на облік внутрішньо переміщеної особи?

А. Посвідчення водія.

Б. Довідка про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи.

В. Свідоцтво про право на спадщину.

Г. Трудова книжка як єдиний допустимий документ.

7. Який принцип має значення для захисту біженців?

А. Автоматичне позбавлення права на правову допомогу.

Б. Заборона звертатися до органів влади.

В. Дотримання принципу невислання до країни, де особі загрожують переслідування або інша серйозна небезпека, у межах застосовного міжнародного та національного права.

Г. Обов'язкова відмова від усіх соціальних прав.

8. Яка сфера може охоплюватися заходами підтримки внутрішньо переміщених осіб?

А. Забезпечення житлом або тимчасовим розміщенням, соціальна підтримка, сприяння працевлаштуванню та доступ до послуг у межах законодавства.

Б. Виключно реєстрація транспортних засобів.

В. Виключно оформлення спадщини.

Г. Лише видача дозволів на підприємницьку діяльність.

9. Чи може внутрішньо переміщена особа реалізовувати право на соціальні виплати за місцем фактичного перебування?

А. Ні, за жодних обставин.

Б. Лише за дозволом роботодавця.

В. Лише після зміни громадянства.

Г. Так, у порядку та за умовами, передбаченими законодавством для відповідної виплати.

10. Як особа може захистити порушені права у сфері соціального забезпечення після переміщення?

А. Виключно шляхом звернення до приватного роботодавця.

Б. Шляхом звернення до уповноважених органів, використання адміністративних процедур оскарження та/або судового захисту.

В. Шляхом самостійного встановлення розміру державної допомоги.

Г. Вона не має права на оскарження.

Тема 14. Соціальний захист військовослужбовців

1. Який нормативно-правовий акт визначає основні права військовослужбовців щодо соціального і правового захисту?

А. Закон України «Про соціальні послуги».

Б. Закон України «Про державну допомогу сім’ям з дітьми».

В. Закон України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей».

Г. Закон України «Про захист прав споживачів».

2. Яка гарантія може надаватися військовослужбовцям відповідно до законодавства?

А. Грошове забезпечення та інші передбачені законом види матеріального забезпечення.

Б. Автоматичне звільнення від усіх юридичних обов’язків.

В. Безумовне право на будь-яке державне майно.

Г. Звільнення від усіх видів юридичної відповідальності.

3. Яка обставина може бути підставою для призначення пенсії військовослужбовцю за спеціальним пенсійним законодавством?

А. Виключно наявність нерухомого майна.

Б. Виключно досягнення загального пенсійного віку без урахування інших умов.

В. Зміна місця проживання.

Г. Наявність передбачених законом умов щодо виду служби, вислуги років, інвалідності або інших юридично значущих обставин.

4. Який нормативно-правовий акт регулює пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб?

А. Закон України «Про соціальні послуги».

Б. Закон України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб».

В. Закон України «Про зайнятість населення».

Г. Закон України «Про державну допомогу сім’ям з дітьми».

5. Яка категорія осіб може мати право на одноразову грошову допомогу у зв’язку з інвалідністю або втратою працездатності за спеціальними правилами?

А. Будь-який громадянин незалежно від обставин.

Б. Виключно особи, які досягли пенсійного віку.

В. Військовослужбовці та інші особи, визначені законом, за наявності встановлених підстав.

Г. Виключно приватні підприємці.

6. Яке право мають члени сім’ї військовослужбовця у випадках, передбачених законодавством?

А. На визначені законом виплати, пільги та інші гарантії соціального захисту.

Б. На автоматичне отримання всіх видів державної допомоги незалежно від умов.

В. На звільнення від виконання всіх законів.

Г. На самостійне встановлення розміру грошового забезпечення.

7. Яка обставина може мати юридичне значення для соціального захисту військовослужбовця, який отримав поранення під час виконання обов’язків військової служби?

А. Кількість років навчання у школі.

Б. Наявність договору оренди житла.

В. Кількість зареєстрованих транспортних засобів у громаді.

Г. Обставини поранення, причинний зв’язок із проходженням служби та відповідні документи згідно із законодавством.

8. Яка гарантія може передбачатися для військовослужбовців та членів їхніх сімей?

А. Виключно право на реєстрацію підприємства.

Б. Медичне забезпечення та інші соціальні гарантії в порядку, визначеному законодавством.

В. Безумовне право на безоплатне придбання будь-якої нерухомості.

Г. Звільнення від усіх адміністративних процедур.

9. Який орган може здійснювати призначення пенсій військовослужбовцям та іншим особам за відповідним пенсійним законодавством?

А. Національний банк України.

Б. Державна служба статистики України.

В. Уповноважені органи в межах компетенції, визначеної спеціальним законодавством, зокрема органи Пенсійного фонду України у відповідних випадках.

Г. Будь-який приватний роботодавець.

10. Як військовослужбовець може захищати право на належну соціальну виплату?

А. Шляхом використання передбачених законом процедур звернення та оскарження, включно із судовим захистом.

Б. Виключно шляхом усної домовленості з командиром.

В. Шляхом самостійного встановлення суми виплати.

Г. Він не має права оскаржувати рішення уповноважених органів.

Тема 15. Соціальний захист ветеранів війни та праці

1. Який закон визначає основні засади соціального захисту ветеранів війни?

А. Закон України «Про нотаріат».

Б. Закон України «Про соціальні послуги» як єдиний спеціальний акт із цього питання.

В. Закон України «Про зайнятість населення».

Г. Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту».

2. Яка категорія осіб належить до ветеранів війни відповідно до спеціального законодавства?

А. Усі особи, які досягли 60 років.

Б. Особи, які належать до визначених законом категорій ветеранів війни та

мають установлені законом підстави для відповідного статусу.

В. Усі особи, які працювали на державному підприємстві.

Г. Усі особи, які отримують соціальну допомогу.

3. Яка гарантія може надаватися ветеранам війни за наявності передбачених законодавством умов?

А. Автоматичне звільнення від усіх юридичних обов'язків.

Б. Право самостійно встановлювати розмір державних виплат.

В. Пільги, компенсації, медична та інша соціальна підтримка у визначеному законом обсязі.

Г. Безумовне право на будь-яке державне майно.

4. Який документ може підтверджувати статус ветерана війни?

А. Посвідчення ветерана війни або інший передбачений законодавством документ.

Б. Довідка про доходи будь-якого підприємства.

В. Договір купівлі-продажу автомобіля.

Г. Посвідчення водія.

5. Яке твердження щодо ветеранів праці є правильним?

А. Будь-який працівник автоматично має всі пільги ветерана війни.

Б. Ветерани праці та ветерани війни є тотожними за правовим статусом категоріями.

В. Статус ветерана праці надається виключно за рішенням роботодавця без законодавчих критеріїв.

Г. Правовий статус ветерана праці та відповідні гарантії визначаються законодавством і не тотожні статусу ветерана війни.

6. Який закон передбачає правові засади статусу ветеранів праці та їх соціального захисту?

А. Закон України «Про прокуратуру».

Б. Закон України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні».

В. Закон України «Про захист економічної конкуренції».

Г. Закон України «Про ринок електричної енергії».

7. Яка обставина може мати значення для надання конкретної пільги ветерану війни?

А. Виключно місце придбання житла.

Б. Кількість укладених цивільно-правових договорів.

В. Наявність установленого законом статусу, категорії особи та відповідність умовам надання відповідної пільги.

Г. Кількість підприємств у територіальній громаді.

8. Яка сфера може охоплюватися соціальним захистом ветеранів війни?

А. Пенсійне забезпечення, медична допомога, соціальні послуги та інші передбачені законом гарантії.

Б. Виключно державна реєстрація юридичних осіб.

В. Виключно оформлення спадщини.

Г. Лише право на участь у підприємницькій діяльності.

9. Як ветеран може діяти в разі безпідставної відмови в наданні передбаченої законом пільги?

А. Самостійно встановити нові правила надання пільг.

Б. Вимагати виплати від будь-якого підприємства незалежно від його обов’язків.

В. Відмовитися від усіх інших соціальних прав.

Г. Звернутися зі скаргою до уповноваженого органу та/або до суду відповідно до законодавства.

10. Яке значення має соціальний захист ветеранів війни та праці?

А. Він спрямований виключно на фінансування приватних підприємств.

Б. Він забезпечує реалізацію встановлених законом гарантій, сприяє належному рівню життя та підтримці відповідних категорій осіб.

В. Він замінює всі інші галузі права.

Г. Він не пов’язаний із конституційним правом на соціальний захист.

Поточне та підсумкове оцінювання.

I. CURRENT AND FINAL EVALUATION / ПОТОЧНЕ ТА ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ		
Складові поточного контролю результатів освітньої діяльності здобувачів вищої освіти	Форма підсумкового контролю	
	залік	
	за формами навчання	
	денна	**заочна**
Знання, уміння та навички, продемонстровані на аудиторних заняттях	40	30
Виконання модульних контрольних робіт	20	20
Виконання і захист завдань самостійної роботи	30	40
Професійні комунікації за компонентом	5	5
Наукова робота	5	5
Підсумковий контроль		
УСЬОГО	100	100

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється згідно Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти https://surl.li/aiknon

Порядок повторного проходження контрольних заходів та повторного вивчення освітнього компоненту регулюється Порядок ліквідації академічної заборгованості, повторного проходження контрольних заходів та повторного вивчення освітніх компонентів у ДУЕТ https://surl.lt/lmbaxo

Академічна доброчесність та політика використання ШІ

Під час вивчення освітнього компонента здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися принципів і правил академічної доброчесності відповідно до законодавства України та внутрішніх нормативних документів Державного університету економіки і технологій.

Дотримання академічної доброчесності передбачає самостійне виконання навчальних і контрольних завдань, належне посилання на використані джерела інформації, повагу до авторства та результатів інтелектуальної діяльності інших осіб, недопущення списування, обману, фабрикації, фальсифікації, використання недозволеної допомоги та інших порушень академічної доброчесності.

У разі виявлення порушень академічної доброчесності заходи реагування застосовуються відповідно до законодавства України та внутрішніх нормативних документів Університету.

Ознайомитися із системою забезпечення академічної доброчесності в

Державному університеті економіки і технологій можна за посиланням: https://www.duet.edu.ua/ua/area/science/acad.

Рівень застосування ШІ може передбачати повну заборону, обмежене використання для допоміжних операцій (пошук ідей, редагування, переклад тощо), використання з обов'язковим декларуванням або вільне використання як інструменту виконання завдання. У всіх випадках здобувач освіти несе відповідальність за достовірність, самостійність і зміст представленого результату та повинен зазначати факт використання ШІ у випадках, передбачених вимогами до завдання.

Ознайомитись з Політикою використання штучного інтелекту в Державному університеті економіки і технологій можна за посиланням: https://www.duet.edu.ua/uploads/normbase/pol_ai.pdf

Рівень допустимого використання в навчальних завданнях ШІ з освітнього компонента

Рівень 1 - ШІ дозволено лише на етапі підготовки. Можливе використання для пошуку ідей, планування роботи, аналізу підходів, але не для створення змісту готової роботи. Рівень 2 -ШІ дозволено для вдосконалення мови та форми. Допускається використання для редагування тексту, покращення структури, стилю та мовного оформлення.

Освітній процес в Університеті відбувається за такими формами:

1) навчальні заняття;

2) самостійна робота;

3) практична підготовка;

4) контрольні заходи.

Основними видами навчальних занять в Університеті є:

1) лекція;

2) лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне, факультативне заняття;

3) контактне заняття;

4) консультація.

Лекція – це основна форма проведення навчального заняття, що є логічно довершеним, науково обґрунтованим і систематизованим викладом певного наукового чи науково-методичного питання, ілюстрованим за необхідності засобами наочності та демонстрацією результатів досліджень.

Лекція покликана формувати у здобувачів вищої освіти основи знань з певної наукової галузі, а також визначати напрям, основний зміст і характер усіх інших видів навчальних занять і самостійної роботи здобувачів вищої освіти з відповідного освітнього компонента.

Лекція повинна охоплювати все нове, що є в законодавчих та інших нормативно-правових актах, у фаховій і навчальній літературі, висвітлювати динаміку змін та актуальні проблемні питання. У процесі викладення лекційного матеріалу можуть використовуватися результати науково-дослідної роботи лектора і викладачів кафедри, лекція повинна мати проблемний характер.

Практичне заняття – це організаційна форма навчального заняття, на якому викладач організовує детальний розгляд здобувачами вищої освіти окремих теоретичних положень освітнього компонента і формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом виконання практичних завдань.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти – це форма організації освітнього процесу, за якої заплановані завдання виконуються здобувачами вищої освіти під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі.

Метою самостійної роботи є засвоєння в повному обсязі освітньої програми і послідовне формування у здобувачів вищої освіти самостійності як риси характеру, що відіграє суттєву роль у формуванні сучасного фахівця.

У ході самостійної роботи здобувачів вищої освіти має перетворитися на активного учасника освітнього процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі.

Самостійна робота – основний засіб оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов’язкових навчальних занять.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи здобувача вищої

освіти, визначається навчальним планом і становить, як правило, не менше як 1/3 і не більше як 2/3 загального обсягу навчального часу, відведеного для вивчення конкретного освітнього компонента.

Науково-дослідницька робота – це форма організації наукової та дослідницької роботи здобувачів вищої освіти, за якої вони залучаються до активної самостійної (або під керівництвом викладача) науково-дослідницької діяльності для формування наукового світогляду, розвитку науково- дослідних умінь, навичок творчого вирішення практичних завдань; це форма сприяння молодим дослідникам в опануванні методології та методів наукового пошуку.

Науково-дослідницька робота здобувачів вищої освіти в Університеті відбувається за трьома основними напрямами: науково-дослідницька робота в освітньому процесі; науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти у позанавчальний час; науково-організаційні заходи – конференції, конкурси,

олімпіади та ін.

Науково-дослідницька робота здобувачів вищої освіти у освітньому процесі є обов'язковою і визначається навчальними планами і робочими навчальними планами (спеціальні лекційні курси з основ наукових досліджень, різні види навчальних занять з елементами наукових досліджень тощо).

Виконання науково-дослідницької роботи у процесі вивчення освітніх компонентів відбувається за умов оптимального співвідношення репродуктивних і творчих завдань, індивідуальних і колективних форм організації процесу навчання, максимального насичення занять ситуаціями спільної творчої діяльності.

Науково-дослідницька робота здобувачів вищої освіти у позанавчальний час є ефективним засобом об'єктивного вияву обдарованої студентської молоді, реалізації її творчих здібностей, стимулювання потреби у творчому оволодінні знаннями, активізації навчально-пізнавальної діяльності.

Індивідуальне завдання – одна з форм самостійної роботи здобувачів вищої освіти, яка передбачає створення умов для якнайповнішої реалізації творчих можливостей здобувачів вищої освіти і має на меті поглиблення, узагальнення і закріплення знань, які здобувачі вищої освіти одержують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

До індивідуальних завдань належать такі: підготовка рефератів, есе, виконання розрахункових, графічних робіт, оформлення звітів, аналіз практичних ситуацій, підготовка реферативних матеріалів із фахових публікацій, власні дослідження до конференцій, участь в олімпіадах тощо.

Складовою індивідуальних завдань є підготовка курсових і кваліфікаційних робіт, яка здійснюється відповідно до робочого навчального плану і вимог до їх змісту.

Види індивідуальних завдань, терміни їх видачі, виконання і захисту встановлюються кафедрою у силабусі.

Індивідуальні завдання виконуються здобувачами вищої освіти самостійно з одержанням необхідних консультацій з боку науково-педагогічного працівника. Допускаються випадки виконання робіт з комплексної тематики кількома здобувачами вищої освіти.

Результати роботи в семестрі оцінюються за 100 бальною системою з подальшим переведенням у 4-бальну та систему ECTS за наступною шкалою:

Розподіл балів, які отримують студенти денної форми навчання:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16

Т1, Т2 ... Т16 – теми змістових модулів.

В т.ч.: 1,25 балів - знання, уміння та навички, продемонстровані на аудиторних заняттях систематичність та активність роботи на семінарських заняттях ; 0,625 бали- виконання завданнь для самостійної роботи відповідної теми;

10 балів (2*5) модульні контрольні роботи

5 балів науково-дослідницька робота

5 балів професійні комунікації за компонентом

Усього 50 балів за поточний контроль.

Розподіл балів, які отримують студенти заочної форми навчання

1	2	3	4	5	6	7	**8**	9	**10**	11	**12**	13	14	15	16

Т1, В т.ч.: 0,25 балів - знання, уміння та навички, продемонстровані на аудиторних заняттях систематичність та активність роботи на семінарських заняттях ; 1,25 бали- виконання завданнь для самостійної роботи відповідної теми;

10 балів (2*5) модульні контрольні роботи

5 балів науково-дослідницька робота

5 балів професійні комунікації за компонентом

Максимальна кількість балів за поточним контролем складає 50 балів.

Критерії оцінювання відповіді на семінарських заняттях

Оцінка «відмінно»

Відповідь здобувача базується на самостійному творчому мисленні. Знання питання, належне висвітлення питання, вміння складати тезисний план відповіді і вміло користуватись понятійним апаратом. Відповідь грамотно та логічно побудована. Здобувач без зволікань дає відповідь на основні та додаткові питання. Програмний матеріал засвоєно повністю. Ґрунтовні знання першоджерел, нормативно - правових актів, вміння робити узагальнення та висновки, використовуючи додаткову літературу.

Оцінка «добре»

Відповідь здобувача базується на самостійному аналізі даного питання. Належні знання структури тексту, висвітлення матеріалу - грамотне по суті. Добре засвоєння програмного матеріалу, володіння навичками і засобами виконання практичних завдань. Можливі несуттєві неточності в поясненні деяких не основних питань. Знання першоджерел, нормативно-правових актів та іншої літератури.

Оцінка «задовільно»

Відповідь здобувача ґрунтується на рівні репродуктивного мислення. Слабкі знання структури курсу, допускає помилкові тлумачення термінів, формулювань. Спостерігається порушення послідовності у висвітленні питання. Засвоєно лише основну частину програмного матеріалу. Не достатньо володію знаннями понятійного апарату, нормативно-правового матеріалу, навичками узагальнення та висновків.

Оцінювання семестрової роботи студента здійснюється в межах 100 балів.

Результати роботи в семестрі оцінюються за 100 бальною системою з подальшим переведенням у 4-бальну та систему ECTS за наступною шкалою:

Оцінка за шкалою, що використовуєтья ДУЕТ	Оцінка занаціональною шкалою	Оцінка у формі заліку (для вибіркових дисциплін)	Оцінка за шкалою ECTS
90-100	Відмінно	зараховано	A
80-89	Добре	зараховано	B
70-79			C
66-69	Задовільно	зараховано	D
60-65			E
21-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано - з можливістюповторного складання заліку	FX
0-20	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано - з обов’язковимповторним вивченням дисципліни	F

Список використаних джерел:

Основна

1. Право соціального захисту : навч. посіб. для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищої освіти галузі знань 08 – Право, спец. 081 – Право [Електронне видання] / Г. І. Чанишева, І. В. Лагутіна, К. В. Бориченко [та ін.] ; за заг. ред. Г. І. Чанишевої ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2024. – 202 с. – Режим доступу: https://doi.org/10.32837/11300.27519

2. Соціальне забезпечення в Україні : навч. посібник / [В. П. Мельник, З. Е. Скринник,І. В. Жеребило та ін.] ; за наук. ред. В. П. Мельника, З. Е. Скринник. – Вид. друге, доп. іпереробл. – Електронне видання. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2024. – 612 с.

3. Мокрицька Н. П. Право соціального забезпечення : навч. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 536 с.

Додаткова

Конституція України 28 червня 1996 року № 254k / 96-VR URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80

2. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії: Закон України від 05.10.2000 р. № 2017-III. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2017-14

3. Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю: Закон України від 16.11.2000 р. № 2109-III URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2109-14#Text

4. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям: Закон України від 01.06.2000 р. № 1768-III URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1768-14

5. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV // URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1058-15

6. Про пенсійне забезпечення: Закон України від 05.11.1991 р. № 1788-XII URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1788-12#Text

7. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 02.03.2000 р. № 1533-III URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1533-14

8. Про зайнятість населення: Закон України від 05.07.2012 р. № 5067-VI URL:http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5067-17

9. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 р. № 2671-VIII URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19/conv#Text

10. Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю: Закон України від 18.05.2004 р. № 1727-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1727-15#Text

11. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text

12. Про прожитковий мінімум: Закон України від 15.07.1999 р. № 966-XIV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/966-14#Text

13. Про підвищення рівня соціального захисту громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи: Постанова Кабінету Міністрів України від від 23 листопада 2011 р. № 1210. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1210-2011-%D0%BF#Text

14. Положення про Пенсійний фонд України: Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 23 липня 2014 р. № 280. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280-2014-%D0%BF#Text

15. Положення про Фонд соціального захисту осіб з інвалідністю: Затв. наказом Міністерства соціальної політики України від 14.04.2011 р. № 129. (у редакції наказу Міністерства соціальної політики України від 27.03.2017 р. № 477). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0528-11#Text

16. Порядок призначення і виплати державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям: Затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2003 р. № 250. (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 22 липня 2020 р. № 632). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/250-2003-%D0%BF#Text

17. Інструкція про застосування переліку професійних захворювань: Затв. наказом Міністерства охорони здоров'я, Міністерства праці і соціальної політики, Академії медичних наук України від 29 грудня 2000 р. N 374/68/338. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0068-01#Text

18. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 5 жовт. 2000 р. № 2017-III. Верховна Рада України .URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14.

19. Про затвердження критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг: Постанова Кабінету Міністрів України від 3 березня 2020 р. № 185. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/185-2020-%D0%BF#n6.

20. Деякі питання запровадження оцінювання повсякденного функціонування особи: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2024 р. № 1338. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/1338-2024п#Text

21. Про недержавне пенсійне забезпечення: Закон України від 09.07.2003 р. № 1057-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/105715#Text.

22. Про пенсії за особливі заслуги перед Україною: Закон України від 01.06.2000 р. № 1767-111. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/176714#Text

23. Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб: Закон України від 09.04.1992 р. № 2262-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2262-12#Text.

24. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям: Закон України від 01.06.2000 р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1768-14#Text. № 1768-III. URL:

25. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 21.03.1991р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text. №875-XII. URL:

26.Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 06.10.2005 р. № 2961-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/296115#Text.

27. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей: Закон України від 20.12.1991 р. № 2011-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#Text.